

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

Evidenčné číslo: 102004/B/2023/36146475534275844

VINÁRSKY CESTOVNÝ RUCH AKO
PRÍLEŽITOSŤ PRE ROZVOJ REGIÓNOV

Bakalárska práca

2023

Petra Bajanová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

**VINÁRSKY CESTOVNÝ RUCH AKO
PRÍLEŽITOSŤ PRE ROZVOJ REGIÓNOV**

Bakalárska práca

Študijný program: Podnikanie v cestovnom ruchu a službách
Študijný odbor: ekonómia a manažment
Školiace pracovisko: katedra cestovného ruchu
Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Paulína Krnáčová, PhD.

Bratislava 2023

Petra Bajanová

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne, a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

Petra Bajanová

Pod'akovanie

Touto cestou by som chcela pod'akovať doc. Ing. Paulína Krnáčová, PhD., za jej odborné rady, pripomienky a usmerňovanie pri vypracovávaní mojej záverečnej práce.

Dátum:

.....

Petra Bajanová

Abstrakt

Bajanová, Petra: *Vinársky cestovný ruch ako príležitosť pre rozvoj regiónov* – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra cestovného ruchu. – Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Paulína Krnáčová, PhD. – Bratislava: OF EU, 2023, 56 s.

Cieľom záverečnej práce bolo navrhnuť produkt vinárskeho cestovného ruchu vo vybranom regióne ako nástroj podpory rozvoja cestovného ruchu v danom regióne. Práca je rozdelená do štyroch kapitol. Obsahuje 6 tabuliek a 4 obrázky. Prvá kapitola je venovaná vymedzeniu základných pojmov týkajúcich sa problematiky vinárskeho cestovného ruchu (vinársky cestovný ruch, produkt vinárskeho cestovného ruchu, vinársky turista) a problematike rozvoja vinárskeho cestovného ruchu na Slovensku so zameraním na vinárske podujatia a rozvoj vinárskeho cestovného ruchu v regiónoch. V ďalšej časti sú stanovené základný cieľ a parciálne ciele a formulované výskumné otázky. Tretia kapitola je zameraná na metodiku práce, vedecké metódy využité pri spracovaní a charakteristiku objektu skúmania, ktorým je región Tekov. Záverečná kapitola sa zaoberá návrhom podujatia spojeného s vinárskym cestovným ruchom v regióne Tekov. Výsledkom riešenia záverečnej práce je návrh produktu vinárskeho cestovného ruchu v regióne Tekov – 2-dňovej vínnej cesty s kompletným itinerárom, kalkuláciou ceny vstupného, orientačnou mapou a zoznamom vinárov, ktorí budú súčasťou vínnej cesty.

Kľúčové slová:

vinársky cestovný ruch, región Tekov, produkt vinárskeho cestovného ruchu, vínná cesta, vinársky turista

Abstract

Bajanová, Petra: *Wine Tourism as an Opportunity for Region Development*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of Commerce; Department of Tourism. – Advisor: Assoc. Prof. Dipl. Ing. Paulína Krnáčová, PhD. – Bratislava: OF EU, 2023, 56 pp.

The aim of the final thesis was to propose a wine tourism product in the selected region as a tool to support the development of tourism in the region. The thesis is divided into four chapters. It contains 6 tables and 4 figures. The first chapter is devoted to the definition of the basic concepts related to wine tourism (wine tourism, wine tourism product, wine tourist) and the development of wine tourism in Slovakia with a focus on wine events and the development of wine tourism in the regions. In the next section the basic aim and partial objectives are set and research questions are formulated. The third chapter focuses on the methodology of the thesis, scientific methods used in the elaboration and description of the research object, which is the Tekov region. The final chapter deals with the proposal of an event related to wine tourism in the Tekov region. As a result of the thesis, a proposal of a wine tourism product in the Tekov region - a 2-day wine tour with complete itinerary, calculation of the entrance fee, orientation map and list of wineries who will be part of the wine tour is proposed.

Key words:

tourism, wine tourism, Tekov region, wine tourism product, wine route, wine tourist

Obsah

ÚVOD.....	9
1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA	
A V ZAHRANIČÍ	10
1.1 VYMEDZENIE VINÁRSKEHO CESTOVNÉHO RUCHU	12
1.1.1 História vinárskeho cestovného ruchu	13
1.1.2 Produkty vinárskeho cestovného ruchu	14
1.2 CHARAKTERISTIKA VINÁRSKÝCH TURISTOV	17
1.3 VINÁRSKY CESTOVNÝ RUCH NA SLOVENSKU.....	17
1.3.1 Vinohradnícke oblasti na Slovensku.....	18
1.3.2 Podujatia spojené s vinárskym cestovným ruchom na Slovensku.....	20
1.4 ROZVOJ VINÁRSKEHO CESTOVNÉHO RUCHU V REGIÓNOCH	22
2 CIEĽ PRÁCE	24
3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA.....	25
3.1 CHARAKTERISTIKA REGIÓNU TEKOV AKO OBJEKTU SKÚMANIA.....	25
3.1.1 Charakteristika regiónu Tekov z pohľadu rozvoja vinárskeho cestovného ruchu	26
4 VÝSLEDKY PRÁCE A DISKUSIA	28
4.1 SWOT ANALÝZA REGIÓNU TEKOV	28
4.2 VINÁRSKY CESTOVNÝ RUCH V REGIÓNE TEKOV Z ASPEKTU PONUKY	30
4.3 NÁVRH PRODUKTU VINÁRSKEHO CESTOVNÉHO RUCHU V REGIÓNE TEKOV	33
4.3.1 Návrh vinárskeho podujatia pre región Tekov	34
4.3.2 Návrh rodinných vinárstiev pre vínnu cestu v regióne Tekov	41
4.4 ZHRNUTIE	45
ZÁVER	47
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	48

Úvod

Vinársky cestovný ruch je stále populárnejšou formou cestovania a láka ročne státisíce turistov z celého sveta. Jeho podstata spočíva nielen v ochutnávaní kvalitných vín, ale aj v objavovaní krajiny, kultúry a histórie miest, v ktorých sa víno pestuje. Vinársky cestovný ruch je v súčasnosti jedným z najdôležitejších segmentov cestovného ruchu vo vinárskych regiónoch, predstavuje silný nástroj na podporu rozvoja regiónov a ochrany ich kultúrneho dedičstva.

Základným cieľom záverečnej práce je navrhnúť produkt vinárskeho cestovného ruchu vo vybranom regióne ako nástroj podpory rozvoja cestovného ruchu v danom regióne.

V prvej kapitole sa zaoberáme vysvetlením základných pojmov súvisiacich s témou bakalárskej práce, čo je vinársky cestovný ruch, kto je vinársky turista, aké produkty vinárskeho cestovného ruchu v súčasnej dobe existujú. Ďalej detailnejšie rozoberáme vinársky cestovný ruch na Slovensku, vinohradnícke oblasti Slovenska a podujatia spojené s vinárskym cestovným ruchom. Následne sa zameriavame na to, ako vinársky cestovný ruch vplyva na rozvoj a propagáciu regiónu.

Súčasťou riešenia záverečnej práce je vlastný návrh produktu vinárskeho cestovného ruchu pre región Tekov a identifikácia rodinných vinárstiev, ktoré budú súčasťou nového produktu. Východiskom pre vytvorenie nového produktu je preskúmanie regiónu Tekov z pohľadu rozvoja vinárskeho cestovného ruchu v dvoch vinohradníckych rajónoch. Charakterizujeme kultúrne pamiatky, možnosti rekreácie či tradície tohto regiónu. Pomocou SWOT analýzy sme identifikovali silné a slabé stránky, príležitosti a riziká regiónu Tekov v spojitosti s vinárskym cestovným ruchom v tomto regióne. Na to, aby sme mohli vytvoriť originálny a vhodný produkt pre región Tekov, analyzujeme vinárske podujatia, ktoré sa už v tomto regióne konajú. V rámci tvorby nového produktu – dvojdnovej vínnej cesty po vinohradníckych obciach regiónu Tekov sa zameriavame aj na vytvorenie propagačného plagátu nového produktu, itineráru, orientačného plánu cesty, kalkuláciu ceny vstupného.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

V bakalárskej práci sa zameriavame na vinársky cestovný ruch a jeho dôležitosť pre rozvoj regiónov. Cestovný ruch je čoraz dôležitejší pre vinárske oblasti a ekonomiku regiónu. Vinársky cestovný ruch predstavuje rozšírenú formu cestovného ruchu, ktorá rastie vo všetkých vinárskych krajinách sveta. Dnes sa vinársky cestovný ruch považuje za kľúčovú aktivitu činnosti vinárstva (Remeňová a kol., 2019). Medzi vínom a cestovným ruchom existuje symbiotický vzťah. Vinárske regióny môžu prilákať turistov, ktorí budú zase zdrojom príjmov pre výrobcov vína v danom regióne (Santos, a kol., 2022).

V spojených štátoch amerických sa vinársky cestovný ruch rapídne zvýšil, pričom na prvenstvo v rebríčku si drží Kalifornia s 23,6 miliónmi návštevníkov ročne, ktorí generujú výdavky na vinársky cestovný ruch v krajine vo výške 7,2 miliárd amerických dolárov (Californiawines, 2021).

Vinárska turistika rastie aj v európskych krajinách. V súčasnosti Francúzsko zaznamenáva každoročne príjazd viac ako 10 miliónov turistov, vinárstva tak generujú príjmy z prehliadok predajom lístkov či predajom vína priamo na mieste (Winfrey, 2018). Francúzsko je jednou z najkomplexnejších vinárskych krajín, v ktorej sa nachádza 12 vinárskych regiónov a organizuje sa tu aj množstvo vinárskych podujatí. V najvýznamnejšej oblasti Bordeaux sa každoročne koná vinárske podujatie, na ktorej oslavujú zber hrozna, návštevníci môžu zažiť degustáciu mnohých lokálnych vín, porozprávať sa s vinármi, vychutnať si gastronómiu či bohatý program.

V Španielsku vzniklo združenie s názvom Španielske združenie vinárskych miest, ktoré zastrešuje 36 vinárskych ciest po celom Španielsku, ktoré za rok navštívi niekoľko miliónov turistov. Vinárska oblasť Rioja je vedúcou destináciou vinárskej turistiky v Španielsku, za ňou nasledujú Jerez, Penedés a Ribera del Duero (Marzo-Navarro a kol., 2021). V oblasti La Rioja sa koná jedna z vínnych ciest, s názvom La Rioja Alta, ktorá má celkovo 15 turistických chodníkov, okrem návštev rôznych múzeí, degustácii vín si turisti môžu vychutnať panoramatické výhľady na vinohrady (Wine routes of Spain, n.d.). Na juhovýchode Galície vo vinárskej oblasti Monterrei sa nachádza jedna z najmenších a najmladších vínnych ciest, ktorá spája rodinné vinárstva, hotely, reštaurácie a vínne pivnice (De La Cruz del Río Rama, a kol., 2015).

Portugalsko už nie je len dovolenková destinácia. Víno sa stalo hlavnou témou rozvoja cestovného ruchu vo viac ako 14 vinárskych oblastiach v Portugalsku (Salvado, 2016). Niektoré turistické produkty ako sú víno, mestské pobyty, sú teraz viac v súlade s imidžom ako kedykoľvek predtým (Costa a kol., 2014). Portugalsko je preslávené portským vínom, ktoré sa vyrába v údolí rieky Duoro, ale väčšina jeho pivníc sa nachádza v meste Porto, ktoré je zapísané aj v zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO (Santos, 2021). Portske vínné pivnice sú najstaršou a už mnoho rokov najdynamickejšou hnacou silou v portugalskom sektore cestovného ruchu, ktorý je hojne navštevovaný národnými a medzinárodnými turistami za vínom (Ramos a kol., 2018). Palácio da Bolsa je ikonické miesto v meste Porto, kde sa koná jeden z najvýznamnejších vínnych veľtrhov s názvom Essence of Wine. Každoročne ho navštívi okolo 20 tisíc návštevníkov, ktorí môžu ochutnať viac ako 4 tisíc vystavených vín na degustáciu (Atlantic Bridge, 2022).

V Taliansku je vinársky cestovný ruch strategickým zdrojom pre ekonomiku a taktiež je dôležitý aj pre podporu vidieckych komunít. Ročne si za svoju destináciu vyberie Taliansko okolo 15 miliónov vinárskych turistov a obrat, ktorý vinársky cestovný ruch generuje, predstavuje 2,65 miliónov € (Maudlin, 2020). Taliansko má 20 vinárskych oblastí, z ktorých sa zahraniční návštevníci zameriavajú hlavne na návštevu Toskánska. V meste Impruneta na okraji Florencie sa poslednú septembrovú nedeľu koná od roku 1926 festival hrozna v období zberu, keď historické centrum Imprunety zaplní prehliadka veľkých alegorických plavidiel, na ktorých sa predvádzajú ľudové tance, ochutnávky a výstavy vína a typických produktov oblasti (Visit Tuscany, n.d.).

Vinárske oblasti po celom svete rozvíjajú svoj potenciál v oblasti vinárskeho cestovného ruchu. Úspech vinárstva a vinárskeho cestovného ruchu závisí nielen od kvality vína ako produktu a lokality, v ktorej sa vinárstvo nachádza, ale predovšetkým od spolupráce medzi zainteresovanými stranami vinárskeho sektora navzájom, i medzi vinárskym sektorom a rôznymi subjektami, ktoré sa podieľajú na rozvoji cestovného ruchu vo vybranom regióne, ako sú napríklad ubytovacie zariadenia, reštauračné zariadenia, mestá, obce a iné (Krnáčová, 2021). Význam vinárskeho cestovného ruchu spočíva hlavne v propagácii regiónu, čím podporuje jeho rozvoj v oblasti cestovného ruchu a láka turistov, aby daný región navštívili.

1.1 Vymedzenie vinárskeho cestovného ruchu

Vinársky cestovný ruch je formou cestovného ruchu, ktorej súčasťou sú návštevy viníc, vinárstiev, vínnych slávností, predstavení, ochutnávky vín a mnoho ďalších zážitkov, ako napríklad účasť na zbere hrozna, aby turisti, ktorí sa zaujímajú o proces výroby vína, získali ucelený obraz o tom, ako to funguje (Astara a kol., 2020). Vinársky cestovný ruch je taktiež známy aj pod pojmom enoturizmus či vínny turizmus.

Podľa O'Neila a Palmera (2004) začiatkom 90. rokov zaznamenal vinársky cestovný ruch výrazný rast a nadobudol skutočne globálne rozmery. Nie je to už iba špecifický segment na trhu, ale taktiež je to veľmi rozšírený trend. Predstavuje formu cestovného ruchu, kde spotrebitelia charakterizovaní stredne vysokou úrovňou vzdelania a príjmu chcú zažiť autentický zážitok prostredníctvom na mieru vytvorených turistických služieb vo vidieckom prostredí (Carrà a kol., 2016, s. 707).

Vinársky cestovný ruch v podstate spája prvky vinárskeho regiónu, ako je hrozno, výroba vína, víno ako hotový výrobok, vinohrady a vinárstva, gastronomické a vinárske slávnosti, zvyky regiónu a jeho geografické charakteristiky, všetky tieto prvky sú schopné splniť očakávania vinárskeho turistu (Nistoreanu a kol., 2022).

Vinársky cestovný ruch je výnimočný tým, že ho možno rozvíjať iba vo vinohradníckych oblastiach a predstavuje formu cestovania po vinohradníckych cestách, vinohradníckych oblastiach i vinohradníckych obciach, mestách v spojení s produktovou skupinou vidieckeho turizmu a agroturizmus (Kerekeš, 2020).

Vinársky cestovný ruch je rýchlo rastúca a sľubná turistická aktivita pre vidiecke oblasti (Sidali a kol., 2015). Je dôležitým faktorom pri podpore regionálneho rozvoja, pretože udržuje a vytvára miestnu zamestnanosť a bohatstvo vo vidieckych oblastiach. Ďalej podporuje rozvoj súvisiacich zariadení ako ubytovacích či stravovacích služieb (López-Guzmán a kol., 2011). Vinársky cestovný ruch využívajú často vinohradníci ako súčasť svojej obchodnej stratégie. Táto stratégia nielenže zastrešuje toky príjmov do ktorých sa vinárstva zapájajú, ako napríklad dni otvorených pivníc, vinárske festivaly či ochutnávky vín, ale pritom zahŕňa aj rastúce zapojenie sa do environmentálnych otázok, ako je udržateľnosť (Baird a kol., 2018).

Tento sektor cestovného ruchu zahŕňa aktivity, ako návšteva viníc, vinárstiev, vínnych festivalov, degustáciu vín, pri ktorých sú zážitky z vína primárnym dôvodom návštev (Hall a kol., 2000). Vinársky cestovný ruch teda označuje aktivity motivované

túžbou turistov ochutnať nové vína a dozvedieť sa viac o tradíciách a kultúre vinárskych oblastí (Brochado a kol., 2019). Stredobodom záujmu milovníkov vína sú tak návštevy vinárstiev, ochutnávky vín, či rôzne workshopy pre amatérov, ale aj odborníkov. Tento záujem o víno zvykne byť sprevádzaný aj párovaním vína s gastronomickými jedlami, ktoré charakterizujú a definujú územie (Crespi-Vallbona a kol., 2020)

Všetky tieto aktivity sú plné emócií, zahŕňajúce každodenné rutiny a nehmotné aspekty zakorenené v miestnych komunitách, vytvárajúce nezabudnuteľné zážitky. Nezabudnuteľný zážitok z vinárskej destinácie znamená, že niektorá časť jej hodnotového reťazca má pridanú hodnotu, súbor pocitov, ktoré naznačujú alebo pripomínajú konkrétny okamih, všetky tieto zapamätané momenty prinášajú pozitívne postoje súvisiace s destináciou, budovanie dôležitých väzieb a pocit spolupatričnosti (Martins a kol., 2017).

1.1.1 História vinárskeho cestovného ruchu

Vinársky cestovný ruch je v porovnaní s výrobou vína celkom novým odvetvím. Začiatky vinárskeho cestovného ruchu sa datujú na začiatok 20. storočia. Koncept vínnych ciest sa spopularizoval v Nemecku v roku 1935, kedy bola založená nemecká vínná cesta s názvom Weinstraße (Kotur, 2022). Ďalším prelomovým bodom vo vinárskom cestovom ruchu bola parížska ochutnávka vín, ktorá sa konala v Napa Valley v Kalifornii v roku 1976, kedy francúzski porotcovia ochutnávali poslepiečky kalifornské a francúzske vína (Stainton, 2022). Táto ochutnávka získala naozaj veľkú pozornosť v médiách, ktoré sa začali zaujímať o aktivity spojené s vínom.

Vinársky svet môžeme rozdeliť na krajiny nového a starého sveta, kedy krajiny tzv. starého sveta viacej zaostávali v rozvoji vinárskeho cestovného ruchu ako krajiny tzv. nového sveta. Podľa Andersona a Pinilla (2018) krajiny starého sveta zahŕňajú Grécko, Francúzsko, Taliansko, Španielsko, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko a Maďarsko, zatiaľ čo USA, Austrália, Nový Zéland, Čile, Južná Afrika a Argentína patria medzi producentov nového sveta.

Vinárske oblasti v krajinách nového sveta prešli v 60. rokoch 20. storočia transformáciou, kedy sa v oblasti Kalifornie rozmohol vinársky cestovný ruch. Hlavným priekopníkom bol Robert Mondavi, ktorého neustála propagácia jeho vinárstva a Napa Valley v širšom zmysle pomohla formovať životný štýl okolo vína a

turisti, ktorí navštívia tento región, si môžu vychutnať návštevu viníc, ukážku výrobného procesu a finálneho produktu vína, či zúčastniť sa festivalov, večierkov a koncertov, ktoré sa konajú priamo vo vinohradoch (Glennen, 2017).

Naopak krajiny starého sveta, sú postavené na tradícií. Aktivity a podujatia vinárskej turistiky nie sú ani tak zamerané na vytváranie nových trendov a prilákanie nových spotrebiteľov, ale skôr na udržanie dedičstva (Salvat a kol., 2021). Destinácie ako Španielsko, Taliansko, Francúzsko či Portugalsko, nezažili takú závislosť na cestovnom ruchu ako krajiny nového sveta, keďže namiesto toho si tieto vinárske oblasti vytvorili rozsiahle siete predajcov vín, ktorým svoje vína predávali a niektorým dokonca predávajú dodnes (Glennen, 2017).

1.1.2 Produkty vinárskeho cestovného ruchu

Krnáčová (2021) definuje v širšom kontexte produkt vinárskeho cestovného ruchu ako súbor služieb, ktoré poskytujú vinárstva, vinárske obce, podniky cestovného ruchu a ďalšie organizácie cestovného ruchu v cieľovom mieste v rámci vinárskeho regiónu. Vínné festivaly a podujatia nielen priťahujú návštevníkov, ale zohrávajú aj dôležitú úlohu pri zviditeľňovaní regionálnych vín a vinárstiev, zvyšovaní predaja regionálnych vín a stimulovaní vínnej turistiky (Kruger a kol., 2021). Existuje mnoho spôsobov, ako objavovať jednotlivé vinárske oblasti, napríklad prostredníctvom vínnych ciest, vínnych festivalov, degustácií vín či iných špeciálnych vinárskych podujatí, ktoré sa zameriavajú na prilákanie väčšieho množstva turistov do vinárskych destinácií.

Vínne cesty

Vínne cesty pozostávajú z jednej alebo viacerých menších vinárskych tematických trás, ktoré sú systematicky označené, interpretované pomocou letákov alebo máp a poskytujú informácie o vinárstvach, víne, výrobcov vína a iných turisticky zaujímavých miestach v regióne (Peris-Ortiz, 2015). Vínna cesta môže priniesť celý rad nových, neočakávaných zážitkov a umožňuje turistom spoznať mnohé prírodné a kultúrne zvláštnosti krajiny (Olaru, n.d.). Existujú rôzne významné vínne cesty, napríklad Barossa Valley v Austrálii, Route des Châteaux v regióne Bordeaux vo Francúzsku, Napa Valley Highway 29 v štáte Kalifornia v USA či vínná cesta Mendoza, ktorá sa nachádza v Argentíne. Na Slovensku môžeme za najznámejšie vínne cesty

považovať: Malokarpatskú vínnu cestu, Tokajskú vínnu cestu či Nitriansku kráľovskú vínnu cestu, ktoré sa tešia podpore domácich i zahraničných návštevníkov. Vínné cesty sú dôležitou súčasťou poznávania vinárskych oblastí a rozvoja cestovného ruchu vo vinárskych regiónoch na celom svete, pretože ponúkajú zážitky, ako sú návštevy viníc, ochutnávky vín vo vinárstvach, párovanie kvalitných jedál s vínami v reštauráciách či návštevy vinársky múzeí (Kotur, 2022).

Vínné festivaly

Vínné festivaly sú jedným z hlavných motivačných faktorov pre vinárskych turistov, aby navštívili určité destinácie (Payini a kol., 2022). Postupom času sa tieto festivaly stali dôležitou súčasťou rozvoja vinárskeho cestovného ruchu.

Festivaly vína sú podujatia s vinárskou tematikou, ktoré sa konajú vo vinárstvach alebo vo vinárskych regiónoch s cieľom propagovať miestne vína, no spájajú aj ďalšie atrakcie, ako napríklad miestne gastronomické zážitky, umenie, hudbu, tematické a ďalšie možnosti zábavy (Kotur, 2022). Podľa Treloar a Hall (2008) motiváciou pre vinárstva k účasti na vínnych festivaloch sú viaceré výhody, ako napríklad zníženie distribučných nákladov, zvýšenie marketingových príležitostí, budovanie pozitívneho vzťahu so zákazníkmi, budovanie lojality a dlhodobého predaja. Medzi najnavštevovanejšie festivaly vína vo svete patrí napríklad festival vo francúzskom Bordeaux, festival v meste Oregon v Spojených štátoch amerických či najväčší festival vína, ktorý sa koná každoročne v mesiaci október, v Singapore. Za zmienku stojí aj jeden z historických vínnych festivalov s názvom Bitka o víno, ktorého počiatky siahajú až do 13. storočia, koná sa na predmestí mesta Haro, malého vinárskeho mestečka, ktoré je jedným z najvýznamnejších v španielskom regióne La Rioja (Wine-Fight, n.d.). La Rioja je významná oblasť preslávená výrobou červeného vína, ktoré sa distribuuje do celého sveta. Návštevníci tohto festivalu si oblečú biele oblečenie, vystúpia na vrchol hory a pomocou striekacích pištolí či džbánov oblievajú ostatných návštevníkov červeným vínom (Winebuzz, n.d.). Na Slovensku sa koná viacero vínnych festivalov, ako napríklad Nitriansky vínný festival, Strekovský vínný festival, Po Čajkove za vínom a mnoho iných. Atmosféra festivalu, kvalita služieb, rozmanitosť atrakcií, gastronomické zážitky či degustácia vín, všetky atribúty budujú pozitívny vzťah zákazníkov k vínu.

Degustácie vín

Degustácie vín sú aj v prípade malých vinárstiev dôležitou súčasťou celkovej marketingovej stratégie vinárskeho cestovného ruchu, pretože sú príležitosťou, keď prostredníctvom ponuky celého produktového portfólia dokáže vinárstvo upútať pozornosť návštevníkov, ktorí zvyčajne víno vo vinárstve aj nakúpia (Krnáčová, 2021). Z tohto dôvodu je pre vinárstva veľmi výhodné, pokiaľ turisti navštívia ich vinárstvo a kúpia si víno priamo tam. Vinársky cestovný ruch môže takisto pomôcť aj pri odlišovaní regiónu a jeho postavenia na trhu cestovného ruchu, dokonca môže byť súčasťou stratégie budovania značky regiónu (Popp a McCole, 2016). Degustácie vín na Slovensku sú spojené aj s podávaním chutnej večere, sú to napríklad Grilovačka v Tajnej, Jazz vo Vinohrade v Suchej na Parnou či Chef Table vo vinohradoch v Dvoroch nad Žitavou.

Nezvyčajné zážitky spojené s vinárskym cestovným ruchom

Vinársky cestovný ruch sa stále rozvíja, pričom nezahŕňa len klasické ochutnávky vín na vínnych cestách či vínne festivaly, ale ponúka aj nezvyčajné zážitky spojené s vínom. Foote (2014) uvádza niektoré z mnohých nezvyčajných zážitkov, ktoré môžu turisti vyskúšať, ako napríklad pitie vína v ľadovom bare v zamrznutej tundre vo Wisconsine, nezvyčajnú ochutnávku vín v ponorke v Kalifornii, či euforickú ochutnávku párovania alternatívneho vína s kvalitnou čokoládou v Austrálii. Veľkým trendom je aj vínoterapia, ktorá spája starostlivosť o seba s vínom, pri ktorej sa vedľajšie produkty vína ako hroznové jadierka, šupka a stonky vtierajú do pokožky a podporujú obnovu buniek a kolagénu (Dellner, 2018).

Virtuálne prehliadky a ochutnávky vína

V poslednom období technológie zaznamenali veľký rozmach v oblasti cestovného ruchu, a to najmä z dôvodu pandémie COVID-19, ktorá svet zasiahla v roku 2019 a ochromila celý sektor cestovného ruchu, v dôsledku čoho sa rozšírilo aj používanie virtuálnej reality v oblasti vinárskeho cestovného ruchu. Videá virtuálnej reality poskytujú spotrebiteľom príležitosť zažiť destináciu bez toho, aby ju fyzicky navštívili (Kim a kol., 2020). V dôsledku pandémie COVID-19 bola väčšina degustačných miestností a vinárstiev na dlhé obdobie nútená zatvoriť a trendovými sa stali virtuálne degustácie, keď si spotrebitelia mohli kúpiť vína vopred a zapojiť sa do

virtuálnych degustácií organizovanými známymi vinárstvami a someliérmi prostredníctvom sociálnych sietí Instagram či Facebook (Wen a kol., 2021).

1.2 Charakteristika vinárskych turistov

Jednými z najdôležitejších aktérov, ktorí sa podieľajú na fungovaní vinárskeho cestovného ruchu, sú nepochybne turisti. Vinársky turista je niekto, kto cíti potrebu „spojiť sa“ s pôvodom produktu prostredníctvom návštevy lokality (vinárskej oblasti), kde sa víno vyrába (Bruwer a kol., 2018). Vinárski turisti vyhľadávajú predovšetkým to, čo považujú za autentické, a teda kvalitné zážitky, ktoré sú často ťažko formulovateľné a definovateľné (Esau a kol., 2022).

Vinárski turisti sú veľmi atraktívnou skupinou spotrebiteľov, sú vzdelaní, bohatí a ochotní nakupovať, keď zažijú „potešenie“ (Bruwer a kol., 2019). Existujú rôzne skupiny vinárskych turistov. Hall (1996) rozdelil turistov do troch skupín podľa úrovne záujmu o víno, a to konkrétne na milovníkov vína, záujemcov o víno a zvedavých turistov. Do skupiny milovníkov vína sa zaraďujú turisti, ktorí majú znalosti v oblasti vína, výroby vína a všetkého, čo je s vínom spoločné, sú to skutoční špecialisti v tejto oblasti. Milovníci vína si vyberajú destináciu s ohľadom na vinice, vinárstva či odrody. Tento typ turistov má väčšinou záujem o súkromné prehliadky vinárstiev, kde môžu viesť rozhovor priamo s majiteľom vinárstva alebo someliérom. Vína, ktoré turista ochutná na súkromnej degustácii sú špeciálne vybrané, väčšinou sú to prémiové vína, ktoré vinárstvo produkuje, majú výraznú chuť a vôňu, čím poskytnú návštevníkovi trvácný zážitok. Bunghez (2022) definovala ďalšiu skupinu turistov a to príležitostní turisti, ktorí navštevujú vinárstva, vinohrady, zúčastňujú sa vínnych slávností, vyhľadávajú miesta, ktoré sú preslávené jedlom aj vínom, ale len v rámci svojej cesty, inak povedané sú vášniví, pokiaľ sa oblasť vinárstva prelína s ich dovolenkovými plánmi.

1.3 Vinársky cestovný ruch na Slovensku

Víno a vinárstvo má na Slovensku dlhoročnú tradíciu. Slovenskí vinári sa starajú o svoje vinice s láskou a odbornosťou, aj preto slovenské vína získavajú každoročne ocenenia na medzinárodných vinárskych súťažiach po celom svete (Salonvin, n.d.).

Vinárstva sa primárne zameriavajú na produkciu vína a jeho predaj na trhu prostredníctvom priamych a nepriamych distribučných kanálov, ale zároveň vyvíjajú také aktivity, ktoré im umožňujú dostať víno priamo k spotrebiteľovi, či ide o organizáciu degustácií vín priamo vo vinárstve, prehliadky vinárstiev alebo ide o organizáciu a účasť na vínnych festivaloch či iných podujatiach spojených s vínom (Krnáčová, 2021). Tým, že sa slovenskí vinári zapájajú do vinárskeho cestovného ruchu, zároveň propagujú aj región, v ktorom sa vinárstvo nachádza, a tým vytvárajú príležitosť pre rozvoj cestovného ruchu predovšetkým vo vinohradníckych oblastiach.

1.3.1 Vinohradnícke oblasti na Slovensku

V súčasnosti sa slovenský vinohradnícky región člení na šesť vinohradníckych oblastí, ktoré sú rozdelené na 40 vinohradníckych rajónov a 702 vinohradníckych obcí (Salonvin, n.d.). Súčasťou vinohradníckych oblastí sú okrem vinohradníckych rajónov aj mestské časti, dediny a mestá, resp. vinohradnícke územia vymedzené v schválených špecifikáciách pre vína s chráneným označením pôvodu a pre vína s chráneným zemepisným označením (Kerekeš, 2020).

Malokarpatská vinohradnícka oblasť je historicky najstaršia vinohradnícka oblasť, má takmer 3000-ročnú minulosť a nachádza sa v juhozápadnej časti Slovenska (Vinotajna, n.d.) Pod túto vinohradnícku oblasť spadá 12 vinohradníckych rajónov a to konkrétne Skalický rajón, Záhorský rajón, Stupavský rajón, Bratislavský rajón, Pezinský rajón, Modranský rajón, Doľanský rajón, Orešanský rajón, Senecký rajón, Trnavský rajón, Hlohovecký rajón a Vrbovský rajón (UKSUP, 2020). Vína, typické pre túto oblasť sú Veltlínske zelené, Rizling vlašský, Dievčie hrozno, Silvánske zelené, Chardonnay, originálny Devín, kráľovská Frankovka modrá i tradičný Modrý Portugal (Salonvin, n.d.).

Pozdĺž rieky Dunaj, ktorá tvorí hranicu s Maďarskom, sa rozprestiera Južnoslovenská vinohradnícka oblasť, ktorá ťaží z mierne teplejšieho podnebia a vytvára tak najlepšie podmienky na pestovanie vysokokvalitných červených vín (Zavinom, n.d.). Pod najjužnejšiu oblasť Slovenska sa začleňuje 8 vinohradníckych rajónov, ktorými sú Šamorínsky, Dunajskostredský, Galantský, Palárikovský, Komárňanský, Hurbanovský, Strekovský, Štúrovský rajón(UKSUP, 2020). Najviac

pestované sú biele muštové odrody Rizling vlašský, Rizling rýnsky, Burgundské biele, Chardonnay, z modrých Cabernet Sauvignon a Frankovka modrá (Kerekeš, 2020).

Nitrianska vinohradnícka oblasť patrí k najrozmanitejším hlavne pre svoje prírodné podmienky, vďaka ktorým sa môžu pestovať odrody s odlišnými požiadavkami na prostredie, a to Pinot blanc, Pinot gris, Sauvignon, Pesecká leánka, Tramín červený a Frankovka modrá, Svätovavrínecké a z novošľachtencov Pálava, Devín a Dunaj (Vinotajna, n.d.). Nitrianska vinohradnícka oblasť participuje s týmito rajónmi, a to Šintavský, Nitriansky, Radošinský, Zlatomoravecký, Vrábeľský, Žitavský, Želiezovský, Tekovský a Pukanský (UKSUP, 2020). V tomto regióne sa nachádza aj jedna z najznámejších viníc v strednej Európe, hviezdny zámok Topoľčianky. Značka vína Chateau Topoľčianky vznikla v roku 1933 a je známa nielen v Európe, ale aj v zámorí (Mazurek, 2022).

Stredoslovenská vinohradnícka oblasť sa rozprestiera na juhu stredného Slovenska pri hraniciach s Maďarskom a prilieha k nej týchto 7 vinohradníckych rajónov, ako Ipeľský, Hontiansky, Vinický, Modrokamenecký, Fiľakovský, Gemerský, Tornaľský (UKSUP, 2020). Najviac sa tu pestujú biele odrody, Rizling vlašský, Veltlínske zelené, Rizling rýnsky či Chardonnay.

Pohorie Vihorlat s vyhasnutou sopkou a zvlnený lem Východoslovenskej nížiny rámcujú územie najmladšej slovenskej vinohradníckej oblasti, ktorou je Východoslovenská vinohradnícka oblasť (Salonvin, n.d.). Do tejto oblasti patria len 4 vinárske rajóny, konkrétne Moldavský, Sobranecký, Michalovský, Kráľovochmelecký. Medzi najpestovanejšie odrody patrí Pinot blanc, Pinot gris, Pinot noir.

Posledná šiesta vinohradnícka oblasť je najvýznamnejšia a zároveň najmenšia s rozlohou 919 ha. Vinohradnícka oblasť Tokaj nemá určené vinohradnícke rajóny, a je uzavretou oblasťou, ktorá je vymedzená katastrálnych územím tokajských obcí Bara, Čerhov, Černochovo, Malá Tŕňa, Slovenské Nové Mesto, Veľká Tŕňa a Viničky (Kerekeš, 2020). Na výrobu slovenského tokajského vína sa smie používať výlučne hrozno pochádzajúce z Vinohradníckej oblasti Tokaj a víno sa smie vyrábať a plniť výhradne v tejto oblasti, tradičnými muštovými odrodami na výrobu tokajského vína sú Furmint, Lipovina a Muškát žltý (Vinotajna, n.d.).

1.3.2 Podujatia spojené s vinárskym cestovným ruchom na Slovensku

Vinársky cestovný ruch sa stal obľúbeným na Slovensku, vďaka spojeniu vínnych zájazdov pri ktorých návštevníci objavujú nie len nové vína a vinárstva, ale aj historické miesta a pamiatky v daných vinohradníckych oblastiach. Slovenskí vinári sa prispôbujú aktuálnym trendom vo vinárskom cestovnom ruchu, organizujú rôzne podujatia s vínom, ako vínne cesty, dni otvorených pivníc či návštevy vinohradov. Faktom je, že vinársky cestovný ruch je v skutočnosti veľkou príležitosťou pre výrobcov vína na rozšírenie ich podnikania, zatiaľ čo výroba kvalitných vín zvyšuje príťažlivosť vinárskych regiónov ako turistických destinácií (Cunha a kol., 2022). Jeseň na Slovensku už tradične sprevádzajú vinobrania, symbolizujú koniec úrody a vďačnosť za úrodu. Z výsledkov prieskumu, ktorý realizovala Vokounová (2021) so 161 respondentami vyplýva, že Slováci prejavili veľký záujem zúčastniť sa na podujatiach organizovaných vinármi. Záujem Slovákov zúčastňovať sa na vinárskych podujatiach podporuje vinárov k organizovaniu ešte väčšieho množstva vinárskych podujatí. O obľube vína a jeho dosahu na cestovný ruch svedčí aj fakt, že v súčasnosti máme u nás zaregistrovaných 11 vínnych ciest (Slovakia wines, n.d.), medzi účastníkmi vinárskeho cestovného ruchu sú známe najmä Malokarpatská vínná cesta, Nitrianska kráľovská vínná cesta, Tokajská vínná cesta. Vinárski turisti v súčasnej dobe vo veľkej miere vyhľadávajú ochutnávky vín po celom Slovensku, k najobľúbenejším patria napríklad ochutnávky vo Svätom Jure, v Pezinku či v Modre.

Malokarpatská vínná cesta v sebe spája niekoľko fenoménov, ako je víno, gastronómia, ale aj história príroda a vidiek (Čiefová, 2019). Malokarpatská vínná cesta vedie bývalými kráľovskými mestami Bratislava, Svätý Júr, Pezinok, Modra, Trnava. Malokarpatská vínná cesta ponúka podujatia pre milovníkov vína po celý rok, takýmito podujatiami sú napríklad Dni svätého Urbana, Deň svättojánskej pivnice a mnoho ďalších. Koncom zimy a na jar sa víno vychutnáva na miestnych prehliadkach vína, ktoré vyvrcholia vínnymi trhmi v Pezinku, leto naplňajú riadené ochutnávky v atraktívnych lokalitách a príťažlivým sprievodným programom, ktorý poučí i zabaví, a vinársky rok pre turistov vrcholí na jeseň vinobraním, požehnaním vína a najmä Dňom otvorených pivníc, ktorý láka tisíce priaznivcov zo Slovenska i zahraničia (MVC, n.d.). Návštevníci vínnej cesty dostanú vínny pas, degustačný pohárik a putujú za vínom do

otvorených pivníc vinárov. Pivnice pre nich otvorí 2-krát ročne viac, ako 60 malých i veľkých vinárov.

Nitrianska kráľovská vínná cesta je najdlhšou vínnou cestou, pretože má 4 vetvy. Prvá vetva Hornonitrianska vedie od prameňa rieky Nitry, druhá je Tekovská od Topoľčianok a Pukanca, Južnoslovenská od Dunaja a Považská od Vrbového a Serede (NKVC, n.d.). Všetky tieto 4 vetvy končia v Nitre.

Tokajská vínná cesta zahŕňa tokajské obce, pestovateľov a výrobcov vín z tejto oblasti, kultúrne i historické pamiatky, vinotéky, vinárne, poskytovateľov stravovacích a ubytovacích služieb, cestovné kancelárie, remeselníkov, združenia podieľajúce sa na rozvoji vinohradníckej oblasti Tokaj. Raritou vínnej cesty sú stredoveké tokajské pivnice vytesané do sopečných hornín, k najnavštevovanejším patria pivnice v obciach Malá Trňa, Veľká Trňa a Viničky, kde si popri ochutnávaní kvalitného vína môžeme ulahodiť aj na miestnych gastrošpecialitách (Tokajregion.sk, n.d.). Tokajská vínná cesta vznikla za účelom rozvoja cestovného ruchu v tejto oblasti, priblíženia histórie i súčasnosti Tokaja, či tokajskej výroby vín. Cieľom rozvoja tejto vínnej cesty je zvýšiť potenciál regiónu z hľadiska možnosti turistiky, aktívneho oddychu a relaxácie (Tokaj je len jeden, n.d.).

Ponuku produktov vinárskeho cestovného ruchu na Slovensku tvorí naozaj široká škála podujatí a atrakcií vo všetkých vinohradníckych oblastiach Slovenska (Krnáčová, 2021). Okrem vínnych ciest jedným z najobľúbenejších vinárskych podujatí na Slovensku sú vinobrania, ktoré by milovník vína určite nemal vynechať. Vinobranie je tradičná jesenná obaračková slávnosť, súčasťou ktorej je alegorický sprievod mestom, kultúrny program, na ktorom vystupujú tradičné, ale aj moderné skupiny a najväčším lákadlom sú stánky s občerstvením, vínom a typickým nápojom vinobrania je burčiak (Zavinom, 2022). Vinobrania patria k jedným z najobľúbenejších vínnych podujatí na Slovensku a konajú sa vo väčšine vinohradníckych oblastí. Medzi najznámejšie a najnavštevovanejšie vinobrania patrí nepochybne Vinobranie Pezinok, Vinobranie Modra, Vinobranie Rača či Tokajské vinobranie Čerchov, ktoré každoročne navštívi niekoľko tisíc ľudí, a toto číslo sa každým rokom zvyšuje.

No napriek stále sa rozrastajúcemu vinárskemu cestovnému ruchu, Slovensko nevyužíva svoj potenciál naplno. Dôvodom môžu byť čiastočná roztrieštenosť organizácií, množstvo malých vinárstiev, vinárov, ale aj nedostatok spoluprác a marketingových aktivít zameraných na budovanie silnej značky, ktorá by zvýšila atraktivnosť a konkurencieschopnosť vinárskeho cestovného ruchu (Krnáčová, 2021).

1.4 Rozvoj vinárskeho cestovného ruchu v regiónoch

Cestovný ruch sa stal neoddeliteľnou súčasťou regionálneho rozvoja, ktorého cieľom je zlepšenie životnej úrovne a kvality života obyvateľov žijúcich v danom regióne a zachovanie životného prostredia pre budúce generácie (Hvizdová, 2016). Rozvoj cestovného ruchu v regiónoch zahŕňa napríklad rozvoj prírodných atraktivít, tvorbu itineráru pre návštevníkov, propagáciu regiónu, rozvoj infraštruktúry (Patúš a kol., 1997). Rozvoj cestovného ruchu v regiónoch závisí hlavne od počtu návštevníkov, ich množstva a štruktúry. Pokiaľ rastie počet návštevníkov, rastie aj dopyt po atraktivitách a službách v regióne, a tým sa rozširuje aj ponuka regiónov (Gregorová, 2015). Základom rozvoja cestovného ruchu v regióne je naplniť prírodný či kultúrno-historický potenciál tohto regiónu, pričom dôležitá je aj infraštruktúrna vybavenosť regiónu. Rozvoj cestovného ruchu v regióne má prínos pre ekonomiku regiónu, miestne obyvateľstvo, návštevníkov aj podnikateľov v cestovnom ruchu (Gregorová, 2015). Podľa Gúčika a kol. (2012) je cestovný ruch zdrojom príjmov a tvorby hodnoty podnikov v regióne, má pozitívny vplyv na tvorbu a rast HDP, ovplyvňuje tvorbu nových pracovných miest, vytvára príležitosť pre podnikateľskú činnosť a v neposlednom rade mení imidž regiónu, ktorý sa stáva atraktívnejším nielen pre návštevníkov, ale aj miestne obyvateľstvo. Aby bol cestovný ruch pre región prínosom, musí byť jeho rozvoj zosúladený.

Naplnenie potenciálu vinárskeho cestovného ruchu môže viesť k stimulu rozvoja regiónu. Prínosy vinárskeho cestovného ruchu pre región sú environmentálne, sociálne a ekonomické. Jedným z hlavných environmentálnych prínosov je dôležitosť viniča a vinohradov pre zachovanie a ochranu vidieckych oblastí. Pretože vinohrady potrebujú pravidelnú starostlivosť a údržbu, zabezpečujú zachovanie krajiny a jej charakteristických prvkov. Sociálne a ekonomické prínosy sú taktiež veľmi dôležité pre región. Sociálne a ekonomické prínosy vyplývajú z dôsledku, že obhospodarované vinohrady vytvárajú pozitívny imidž krajiny vďaka práci vinohradníkov a stávajú sa atraktívnymi z pohľadu turistov, taktiež aj produkciou exkluzívnych a osobitných produktov, a to vín (Krnáčová, 2021). Produkt je exkluzívnejší a jedinečnejší, pokiaľ je identifikovateľný s regiónom, z ktorého pochádza (Ciasullo a kol., 2012). Vinársky cestovný ruch prináša výhody nielen pre rozvoj regiónu, ale aj pre samotných vinárov a ich vinárstva. Okrem ekonomických prínosov, ako zvyšovanie príjmov, generovanie

dodatočných príjmov a vytváranie ekonomických príležitostí, aj dosahovanie cieľov v oblasti podpory zamestnanosti (Boyene a kol., 2004). Medzi prínosy pre región môžeme zaradiť aj vytváranie asociácií s kvalitným produktom, posilnenie autentických turistických zážitkov a vytvorenie pevných vzťahov k destinácií. Hlavným lákadlom návštevy regiónu je návšteva vinárstiev spolu s prostredím, v ktorom sú situované, prenocovanie a stravovanie sa v lokálnych gastronomických zariadeniach (Hall a kol., 2004). Týmto spôsobom sa vytvárajú silné vzťahy medzi turistami a miestnymi obyvateľmi, ktoré môžu byť prospešné pre celkovú oblasť. Vinársky cestovný ruch môže byť taktiež dôležitým faktorom pri zachovávaní a oživovaní kultúrneho dedičstva regiónu, ktoré sa môže prejaviť napríklad v podobe tradičných techník výroby vína, zvykov a tradícií, ktoré súvisia s vinohradníctvom a vinárstvom a história miest a obcí, kde sú vinohrady a vinárstva situované. Taktiež môže vinársky cestovný ruch podporovať regionálnu identitu a spolupatričnosť medzi miestnymi obyvateľmi, keďže turisti, ktorí navštívia región, sa môžu zoznámiť s miestnymi ľuďmi a ich kultúrou. Tým sa môže posilniť miestna komunita a jej puto s regiónom. V neposlednom rade vytvorenie nového produktu vinárskeho cestovného ruchu môže bezpochyby zvýšiť potenciál a návštevnosť regiónu.

2 Cieľ práce

Základným cieľom bakalárskej práce je navrhnúť produkt vinárskeho cestovného ruchu vo vybranom regióne ako nástroj podpory rozvoja cestovného ruchu v danom regióne.

Pre splnenie základného cieľa sme formulovali nasledovné čiastkové ciele:

- analyzovať a sumarizovať teoretické poznatky z domácej a zahraničnej literatúry v oblasti riešenej problematiky,
- analyzovať cestovný ruch a vinársky cestovný ruch v regióne Tekov,
- vypracovať SWOT analýzu,
- vyhodnotiť prínos navrhnutého produktu pre región a vinársky cestovný ruch.

Pre spracovanie záverečnej práce a splnenie základného cieľa sme si vybrali región Tekov, pretože zastávame názor, že región disponuje predpokladmi pre rozvoj vinárskeho cestovného ruchu a jeho potenciál nie je v plnej miere využitý. V regióne sa nachádzajú viaceré vinohradnícke rajóny, v ktorých pôsobí množstvo malých či veľkých rodinných vinárstiev, ktoré vyrábajú kvalitné vína. Okrem toho sa v regióne Tekov nachádza aj množstvo ďalších potenciálnych zdrojov, ktoré môžu prispieť k rozvoju regiónu a jeho zviditeľneniu, ako sú napríklad historické pamiatky či tradičná kuchyňa.

V súvislosti so stanovenými cieľmi sme formulovali nasledovné výskumné otázky:

- Aké sú predpoklady rozvoja cestovného ruchu v regióne Tekov?
- Akými silnými a slabými stránkami disponuje región Tekov?
- V čom spočívajú príležitosti a riziká pre rozvoj cestovného ruchu v tomto regióne?
- Aké produkty vinárskeho cestovného ruchu sú súčasťou ponuky v regióne Tekov?
- Aké prínosy bude mať pre región Tekov vytvorený produkt vinárskeho cestovného ruchu?

3 Metodika práce a metódy skúmania

Proces spracovanie bakalárskej práce začal vyhľadáváním, zberom, analýzou a naštudovaním teoretických poznatkov z domácich a zahraničných knižných, časopiseckých a elektronických zdrojov, na základe ktorých sme vypracovali teoretickú časť práce. Praktická časť bakalárskej práce vychádza zo sekundárnych zdrojov, predovšetkým elektronických - internetových zdrojov, medzi ktoré patria hlavne webové stránky regiónu Tekov, mesta Levice či stránky rôznych vinárstiev, ktoré sa nachádzajú v Tekovskom a Pukaneckom vinohradníckom rajóne a iné, ale aj sociálne siete v prípade analýzy podujatí vinárskeho cestovného ruchu vo vybranom regióne. Výsledky analýzy sme graficky spracovali vo forme tabuliek, ktoré sme rozdelili na konkrétne vinárske obce, ktoré sa v Tekovskom a Pukaneckom vinohradníckom regióne nachádzajú. Ku každej tabuľke sme priradili typ produktu vinárskeho cestovného ruchu spolu s konkrétnym názvom a miestom, kde sa podujatie koná.

V záverečnej práci sme uplatňovali predovšetkým všeobecné teoretické metódy – metódu analýzy a syntézy, indukcie a dedukcie, ale aj komparatívne a grafické metódy.

Súčasťou aplikačnej časti bakalárskej práce je návrh nového produktu vinárskeho cestovného ruchu, ktorého cieľom je využiť potenciál Tekovského a Pukaneckého vinohradníckeho rajónu na prilákanie účastníkov vinárskeho cestovného ruchu do tohto regiónu, zvýšiť jeho návštevnosť a povedomie o tomto vinohradníckom regióne.

3.1 Charakteristika regiónu Tekov ako objektu skúmania

Z pohľadu cestovného ruchu zaberá väčšina územia regiónu Tekov Levický okres a iba z malej časti zasahuje do regiónu Nové Zámky. Centrom regiónu Tekov je mesto Levice, ktoré je zároveň aj najväčším mestom v tomto regióne. Región Tekov leží na severnej hranici Panónskej nížiny, konkrétne na výbežku Podunajskej nížiny a na Ipeľskej pahorkatine, ktorá plynule prechádza do juhozápadných výbežkov Štiavnických hôr (Region Tekov, n.d.). Regiónom preteká rieka Hron, ktorá vytvára jeho charakter (Slovakregion, n.d.). V regióne sa nachádza aj množstvo kultúrnych pamiatok.

V srdci mesta Levice stojí jedna z najvýznamnejších pamiatok regiónu a to Levický hrad. V jeho areáli sa nachádza Tekovské múzeum, ktoré organizuje aj rôznorodé podujatia, napr. Levické hradné slávnosti či Noc múzeí a galérií. Atraktívnou pamiatkou je aj Levická synagóga, ktorá bola dlhé roky v dezolátnom stave, napokon sa ju podarilo zrekonštruovať a dnes slúži na organizovanie rôznych podujatí, výstav, koncertov a v poslednej dobe sa v nej koná množstvo sobášov (Levice, 2021).

Benediktínsky opevnený kláštor v Hronskom Beňadiku stojí určite za zmienku. V kláštore sa nachádza niekoľko stálych expozícií či kláštorňa čajovňa. Priestory kláštora vedia poskytnúť návštevníkom aj ubytovanie pre jednotlivcov, dvojice i pre väčšie skupinky.

V regióne Tekov počet nadšencov o cykloturistiku rastie a rozvoj tejto oblasti podporil aj Nitriansky samosprávny kraj. Nachádza sa tu množstvo cyklotrás, ktoré sú už vybudované, ale aj také, ktoré sa postupne budujú. Jedna z najnavštevovanejších cyklotrás v regióne bola naplánovaná tak, aby spojila všetky zaujímavé časti mesta Levice a jeho okolia.

Pre adrenalínových nadšencov je tu možnosť splavovania rieky Hron či vyhlídkový let lietadlom. V regióne je aj rozmanitá príroda, ktorá ponúka veľké množstvo náučných chodníkov či výstup na vrch Vápnik, odkiaľ je krásny panoramatický výhľad na celý región.

Región Tekov je známy aj pod pojmom región Čilejkárov, v ktorom sa zachovávajú ľudové tradície a história. Čilejkársky kroj sa považuje za jeden z najzaujímavejších odevov na Slovensku a v niektorých obciach, na podujatiach, ako je vinobranie, jarmoky či folklórne festivaly, môžeme stále stretnúť ženy oblečené do tohto kroja.

3.1.1 Charakteristika regiónu Tekov z pohľadu rozvoja vinárskeho cestovného ruchu

Jednou z jedinečných črt regiónu Tekov je po tisícročia bezpochyby pestovanie viniča a výroba vína. Jedinečnosť tohto regiónu je daná hlavne kvalitou pôdy, či už tufovým sopečným podložím Štiavnických vrchov a Ipel'skej pahorkatiny alebo vápencovým podložím, ktoré tu zanechali vyvierajúce termálne pramene (Region

Tekov, n.d.). V sklenených pivniciach pod roztrúsenými hajlokmi v sudoch dozrievajú rôzne odrody vín ako leánka, rizling, veltlín či frankovka (Region Tekov, n.d.).

V regióne Tekov sa nachádza Tekovský vinohradnícky rajón, do ktorého spadá 14 obcí: Čajkov, Dolný Pial, Horný Pial, Hronské Kľačany, Krškany, Levice, Lok, Mýtne Ludany, Nová Dedina, Nový Tekov, Podlužany, Rybník, Starý Tekov a Tlmače (Topwine, n.d.), a taktiež Pukanecký vinohradnícky rajón, do ktorého spadá 15 obcí: Bátovce, Bory, Brhlovce, Demandice, Devičany, Dolné Semerovce, Domadice, Drženice, Hokovce, Hontianska Vrbica, Horné Semerovce, Jabloňovce, Pukanec, Santovka, Žemberovce (Topwine, n.d.).

V posledných rokoch sa v regióne rozvíja vinársky cestovný ruch a ponúka možnosť vychutnať si prírodu, históriu a ochutnať kvalitné víno. Konajú sa tu rôzne podujatia spojené s vínom, ako sú degustácia vín, návštevy vínnych pivníc, vínne cesty či vinobrania. Podujatia si bližšie rozoberieme v praktickej časti bakalárskej práce.

Región Tekov je síce rozdelený na dva vinohradnícke rajóny, no vinári z týchto rajónov sa spojili a vytvorili jeden spolok s názvom Terroir Tekov, ktorého členmi je 12 popredných producentov vín – rodinných vinárstiev z Tekovského a Pukaneckého rajónu, konkrétne z obcí Rybník, Čajkov, Hronské Kosihy, Podlužany, Brhlovce, Levice a Pukanec. Vinári zo spolku uvádzajú: *„V každodennom živote označenie Tekovský a Pukanecký vinohradnícke rajón nepoužívajú a ani milovníci vína sa podľa týchto dvoch súčasných rajónov pri výbere vína dnes neorientujú.“*

Terroir Tekov sa aktívne podieľa na organizácii podujatí a reprezentuje región na rôznych veľtrhoch či súťažiach vín aj v zahraničí, odkiaľ si pravidelne odnášajú množstvo ocenení. Na svojom e-shope taktiež predávajú aj someliérske balíčky, ktoré umožňujú spoznať región Tekov, vinárov a ich vína aj z pohodlia domova (Terroir Tekov, 2021).

V regióne Tekov sa organizuje niekoľko podujatí spojených s vinárskym cestovným ruchom, no stále je tu priestor na tvorbu nových produktov. V našej praktickej časti sa zameriame práve na tvorbu nového produktu vinárskeho cestovného ruchu v tomto regióne, ktorý by mohol prispieť k rozvoju nielen vinárskeho cestovného ruchu, ale aj k zvýšeniu povedomia o regióne a prilákanie nových návštevníkov do tohto regiónu.

4 Výsledky práce a diskusia

V praktickej časti bakalárskej práce sme sa rozhodli navrhnúť nový produkt vinárskeho cestovného ruchu, ktorý sa v regióne Tekov doposiaľ nenachádza a spopularizoval by nielen tento región a jeho vinársky potenciál, ktorý doposiaľ nebol do veľkej miery naplnený, ale aj malých vinárov z tohto regiónu. Na základe analýzy ponuky vinárskeho cestovného ruchu v regióne Tekov v tejto časti predkladáme výsledky SWOT analýzy tohto regiónu. V ďalšej časti sa zameriame na to, aké vinárske podujatia sa v tomto regióne organizujú, a to hlavne z toho dôvodu, aby sme mohli následne vytvoriť vhodný produkt vinárskeho cestovného ruchu pre tento región.

4.1 SWOT analýza regiónu Tekov

SWOT analýza zahŕňa analýzu silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb. SWOT analýzu sme sa rozhodli zostaviť z dôvodu zistenia súčasnej situácie a možností rozvoja vinárskeho cestovného ruchu v tomto regióne. Ako je vidieť v tabuľke č.1 región Tekov má viac silných stránok ako tých slabých. Slabé stránky majú však potenciál na rozvoj a tým v budúcnosti na zlepšenie vinárskeho cestovného ruchu v tomto regióne. V druhej polovici tabuľky uvádzame príležitosti a hrozby pre daný región. Vidíme, že príležitostí pre rozvoj vinárskeho cestovného ruchu je dostatok na to, aby sme navrhli nový produkt vinárskeho cestovného ruchu v regióne, a tým prilákali turistov a zvýšili tak povedomie nielen o regióne Tekov, ale hlavne o jeho vinohradníckych rajónoch.

V tabuľke č. 1 uvádzame aj váhu, ktorá slúži na vyjadrenie dôležitosti jednotlivých silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb. Každé položke SWOT analýzy sme prideliť bodové hodnotenie na základe ich významnosti, dôležitosti. Pri silných stránkach a príležitostiach sme hodnotili od 1-5, kde 5 znamená najväčšiu dôležitosť a 1 naopak tú najmenšiu. Pri slabých stránkach a hrozbách sme prideliť hodnoty od -1 po -5, kde -1 predstavuje najmenšiu významnosť a hodnota -5 zase najväčšiu. Vo SWOT analýze existuje viacero súvislostí medzi jednotlivými kvadrantmi faktorov. Jednou z nich je napríklad fakt, že medzi silné stránky sme zaradili kvalitné vinárstva a vinohradnícke pôdy, ktoré umožňujú pestovať kvalitné hrozno a vyrábať prvotriedne vína. Zároveň kvalita a rozmanitosť hrozna a vína môže byť využitá na

propagáciu regiónu a prilákanie turistov. Príležitosti, ako napríklad stále sa zvyšujúci záujem o vinársky cestovný ruch a finančná podpora rozvoja cestovného ruchu v regiónoch z EÚ, môžu byť využité na výstavbu nových ubytovacích zariadení, vylepšenie infraštruktúry.

Tabuľka č. 1: SWOT analýza regiónu Tekov

Interné faktory			
Silné stránky (Strengths)	Bodové hodnotenie	Slabé stránky (Weakness)	Bodové hodnotenie
Dlhá tradícia pestovania hrozna a výroby vína v regióne	5	Slabá propagácia regiónu	-4
Kvalitné vinárstva	5	Nedostatočne rozvinutý marketing a propagácia na sociálnych sieťach	-3
Kvalitné vinohradnícke pôdy, ktoré umožňujú pestovať kvalitné hrozno a vyrábať prvotriedne vína	3	Nedostatočne rozvinutý cestovný ruch	-4
Rozmanité odrody hrozna a typy vína	4	Málo využívaný potenciál vinárskeho cestovného ruchu	-3
Široká paleta vinárskych podujatí v regióne	3	Malý počet ubytovacích zariadení a reštaurácií	-2
Kultúrno-historické pamiatky	2	Vinári nemajú dostatočné skúsenosti s turistami	-2
Súčet	22	Súčet	-18
Externé faktory			
Príležitosti (Opportunities)	Bodové hodnotenie	Hrozby (Threats)	Bodové hodnotenie
Stále zvyšujúci sa záujem o vinársky cestovný ruch	5	Konkurencia z iných vinárskych regiónov, ktoré sú etablované a majú silnú pozíciu na trhu	-4
Finančná podpora rozvoja cestovného ruchu v regiónoch z EÚ	3	Nestabilné počasie a klimatické zmeny môžu negatívne vplývať na pestovanie hrozna a produkciu vína	-3
Rastúci záujem zahraničných turistov o cestovanie na Slovensko	4	Nedostatočne rozvinutá dopravná infraštruktúra pre turizmus	-3
Pretrvávajúce tradície v regióne v podobe tradičných jarmokov či remeselných trhov	3	Legislatívne zmeny, inflácia, energetická kríza	-2
Súčet	15	Súčet	-12

Zdroj: vlastné spracovanie

Na základe bodového hodnotenia jednotlivých faktorov SWOT analýzy môžeme určiť stratégiu, ktorá je kľúčová pre zlepšenie regiónu, pretože pomáha identifikovať a využiť svoje silné stránky na využitie príležitostí a zároveň pracovať na zlepšení svojich slabých stránok a minimalizovaní rizík. Po pridelení bodového hodnotenia k jednotlivým faktorom sme stanovili súčet jednotlivých 4 kvadrantov. Potom sme spočítali silné a slabé stránky a taktiež aj príležitosti a hrozby a dopracovali sme sa k nasledujúcim výsledkom:

$$S + W = 22-18 = 4$$

$$O + T = 15-12 = 3$$

Podľa Weihrich (1993) je možné určiť 4 typy stratégií, a to konkrétne stratégie SO (maxi-maxi / ofenzívna stratégia), ST (maxi-mini / defenzívna stratégia), WO (mini-maxi / stratégia spojenectva) a stratégia WT (mini-mini / stratégia úniku, likvidácie). Podľa výsledkov našej SWOT analýzy môžeme zhodnotiť, že pre nás je najvhodnejšia stratégia SO, alebo inak nazývaná maxi-maxi. Táto stratégia je najideálnejšia a zameriava sa na maximalizáciu silných stránok regiónu a taktiež aj príležitostí. Aj keď sa nachádzame v stratégií maxi-maxi je potrebné, aby sme si dávali pozor na slabé stránky a hrozby a minimalizovali sme ich vplyv.

4.2 Vinársky cestovný ruch v regióne Tekov z aspektu ponuky

Tekovský a Pukanecký vinohradnícky rajón sa nachádzajú v Nitrianskej vinohradníckej oblasti. Tieto rajóny sa nachádzajú vedľa seba, no podľa legislatívy je toto výnimočné a súdržné územie rozdelené na dva oddelené vinohradnícke rajóny. V bežnom živote sa však vinári a vinohradníci neriadia rozdelením týchto rajónov podobne ako ani milovníci vína, ktorí si ho kupujú. Vinári kladú dôraz hlavne na prezentáciu regiónu Tekov, jeho zviditeľnenie nielen na domácom, ale aj medzinárodnom trhu.

Tekovský vinohradnícky rajón sa skladá zo 14 vinohradníckych obcí. Pukanecký vinohradnícky rajón sa skladá z 15 vinohradníckych obcí. Rajóny majú dlhú tradíciu a nachádza sa tu veľký počet malých rodinných vinárstiev (pozri. tab. 2) , ktoré okrem pestovania hrozna dbajú aj na rodinnú tradíciu, rodinné posolstvo a predovšetkým lásku, ktorú pretavia do vína, a tak vznikajú vína tej najvyššej kvality. V tabuľke číslo 2 uvádzame zoznam rodinných vinárstiev a vinárskych združení, ktoré pôsobia v regióne Tekov. Vína z tejto oblasti získavajú ocenenia aj v zahraničí. Jedným z takýchto príkladov je Víno Nichta sídliace v Čajkove, ktoré v roku 2022 získalo za svoje víno Dunaj zlatú medailu na prestížnej výstave vo Viedni. Vinári ponúkajú pestrý výber vín najvyššej kvality ako Dunaj, Devín, Frankovka modrá, Cabernet Sauvignon alebo Peseckú leánku. Aj napriek kvalite vín, tieto rajóny nie sú až také známe. Vinári organizujú rôzne podujatia spojené s degustáciou vín, prehliadkou vinohradov či vinobraní, aby zvýšili povedomie o vínach, ktoré pochádzajú z regiónu Tekov,

a rovnako aj povedomie o samotnom regióne Tekov spolu s jeho ľudovými zvykmi a tradíciami, ktoré v ňom neustále pretrvávajú.

Tabuľka č. 2: Zoznam rodinných vinárstiev a vinohradníckych združení v regióne Tekov

Názov vinárstva	Vinárska obec
Tekovský vinohradnícky rajón	
Víno Nichta	Čajkov
Muráni Víno	Čajkov
Pivnica Čajkov	Čajkov
Vinárstvo Antona Uhnáka	Čajkov
Vinárstvo Kúdela	Čajkov
Vinohradnícky spolok Čajkov	Čajkov
Vinárstvo Frtús	Levice
Marvla Tindo	Levice
Víno Levice	Levice
Víno Svetík	Levice
Združenie vinohradníkov Krížny vrch	Levice
Terroir Tekov	Viacere vinárske obce v jednom združení
Spolok vinohradníkov Malé Kozmálovce	Malé Kozmálovce
Pivnička Šikloš	Mýtne Ludany
Občianske združenie na troch kopcoch Tekova a Hontu	Mýtne Ludany
Víno Onyx	Mýtne Ludany
Opatovský vinohradnícky spolok	Nová Dedina
Pivnica Benke	Nový Tekov
Občianske združenie Veselí Tekovskí Vinári	Nový Tekov
Trňan Peter a Patrik	Podlužany
Podlužiansky spolok vín	Podlužany
Holka Florián	Rybník
Vinohradnícky spolok Rybník	Rybník
Kalina a Kinči s.r.o	Rybník
Kotrus rodinné vinárstvo	Tlmače
Pukanecský vinohradnícky rajón	
Pivnica Brhlovce	Brhlovce
Vinohradnícke a vinárske združenie Brhlovce	Brhlovce
Združenie vinárov a vinohradníkov Hontianska Vrbica	Hontianska Vrbica
Kalt wine	Pukanec
Kürti Andrej	Pukanec
Najväčšia vínná pivnica v Pukanci	Pukanec

Zdroj: vlastné spracovanie

V tabuľke č. 3 uvádzame prehľad produktov vinárskeho cestovného ruchu, ktoré môžu turisti zažiť pokiaľ sa rozhodnú navštíviť tento región.

Tabuľka č. 3: Produkty vinárskeho cestovného ruchu v regióne Tekov

Názov podujatia	Druh podujatia	Miesto
Tekovský vinohradnícky rajón		
Danube Wine day	Degustácia ocenených vín	Levice – Hotel Lev
Otvorené Pivnice už aj v Leviciach	Otvorené pivnice, degustácia vín	Krížny vrch, Levice
Deň Sv. Urbana	Vínny festival	Krížny vrch
Renesancia Tekova v synagóge	Degustácia vín	Levice – Synagóga
Leánka a Frankovka z Tekova	Degustácia vín	Levice - Synagóga
Ochutnávka Marvla Tindo	Degustácia vín	Levice
Ochutnávka v pivnici z vinárstva Kúdela	Degustácia vín a prehliadka vinárstva	Levice – Pivnica Levice
Zimné putovanie za vínom	Degustácia vín	Levice
Levické putovanie za vínom	Vínna cesta	Levice
Levice žijú vínom	Vínny festival	Levice
Po Čajkove za vínom	Vínna cesta	Čajkov
Mladé vína v Čajkove	Degustácia mladých vín	Čajkov
Čajkovské vinobranie	Vinobranie	Čajkov
Ochutnávka vín vo vinárstve MURANI	Degustácia vín	Čajkov
Vinobranie u Nichtu	Vinobranie	Čajkov
Ochutnávka vín vo vinárstve NICHTA	Degustácia vín	Čajkov
Degustácia – Pivnica Čajkov	Degustácia vín	Čajkov
Uvitacia ochutnávka Anton Uhnák	Degustácia vín	Čajkov
Mladé vína Tekova a Hontu	Degustácia vín	Mýtne Ludany
Z Ulice do Pivnice	Degustácia vín	Mýtne Ludany - Kultúrny dom
Degustácia vín v kultúrnom dome	Degustácia vín	Mýtne Ludany - Kultúrny dom
Čilejkársky jarmok	Jarmok spojený s degustáciou vín	Nová Dedina
Deň Sv. Urbana	Vínny festival	Podlužany
Sviatok Sv. Urbana	Vínny festival	Nový Tekov
Degustácia miestnych vín	Degustácia vín	Nový Tekov
Vinobranie v Rybníku	Vinobranie	Rybník
Deň otvorených pivníc v Rybníku	Otvorené pivnice	Rybník
Degustácia vín vo Vinárstve Kotrus	Degustácia vín	Tlmače
Pukanecký vinohradnícky rajón		
Bátovská koštovka vín	Degustácia vín	Bátovce - Gazdovský dvor
Degustácia v skalných obydlích	Degustácia vín	Brhlavce - Skalné obydlia
Almašská ochutnávka vín	Degustácia vín	Jabloňovce - Kultúrny dom

Názov podujatia	Druh podujatia	Miesto
Vinohradnícko remeselnícky trh	Otvorené pivnice	Pukanec
Požehnanie mladého vína	Vínny festival	Pukanec - Dom záhradkárov
Oblasťná degustácia vín	Degustácia vín	Pukanec - Dom záhradkárov

Zdroj: vlastné spracovanie

Na základe analýzy vinárskych podujatí, ktoré sa v regióne Tekov organizujú, môžeme pozorovať, že v Tekovskom vinohradníckom rajóne sa organizuje viac vinárskych podujatí ako v Pukaneckom vinohradníckom rajóne. Z dostupných zdrojov (článkov, štatistík zverejnených videí a pod.), ktoré sa venujú organizovaným podujatiam v skúmanom regióne, môžeme konštatovať, že bezpochyby najobľúbenejšia akcia, ktorá sa v súčasnosti v tomto regióne koná je Po Čajkove za vínom. Toto podujatie organizujú vinári z vinárskej obce Čajkov už tri roky. Návštevníci si tu môžu vychutnať kvalitné vína od 9 vinárov na jednom mieste spolu s kultúrnym programom a atrakciami pre deti. Ďalšími obľúbenými podujatiami sú Vinobrania v Čajkove a Rybníku, kde sa každoročne stretne veľké množstvo milovníkov nielen vín, ale aj čerstvých burčiakov a rôznych tradičných jedál. V tomto roku sa v meste Levice prvýkrát uskutočnilo podujatie Danube Wine Day, kde si návštevníci mohli vychutnať vína, ktoré boli ocenené na medzinárodnej súťaži Danube Wine Challenge 2022. Vinári sa ich týmto spôsobom snažili priblížiť spotrebiteľskej verejnosti. Do tabuľky sme uviedli aj tri vinárske podujatia, ktoré sa už v regióne neuskutočňujú a to konkrétne : Zimné putovanie za vínom, Levické putovanie za vínom a Levice žijú vínom. Tieto podujatia boli v minulosti taktiež veľmi obľúbené, no z dôvodu pandémie COVID-19 zanikli. Táto analýza nám pomohla pri tvorbe produktu vinárskeho cestovného ruchu v regióne Tekov, ktorý ho mohol zatriť a prilákať vinárskych návštevníkov/turistov do regiónu.

4.3 Návrh produktu vinárskeho cestovného ruchu v regióne Tekov

Pre návrh nového produktu vinárskeho cestovného ruchu v regióne Tekov sme sa rozhodli z dôvodu veľkého potenciálu tohto regiónu a tým by sa tento región mohol stať aj atraktívnym cieľom pre návštevníkov, ktorí sa zaujímajú o víno a vinárstvo. Hlavným cieľom je najmä propagovať a rozvinúť turistický potenciál tejto oblasti, taktiež je to zároveň príležitosť na posilnenie ekonomiky miestnych komunít a podporu

miestneho vinárstva a vinohradníctva. Ďalším cieľom je zvýšenie povedomia o kvalitných lokálnych vínach, čím sa podporí aj miestna ekonomika a vytvoria sa nové pracovné príležitosti. Vytvorenie nového produktu taktiež pomôže rozvíjať iné formy cestovného ruchu (nielen vinársky cestovný ruch, vďaka čomu sa zvýši počet návštevníkov a príjmy z cestovného ruchu. Veľký prínos vidíme aj v podobe podpory miestnych vinárov, ktorým by sa týmto otvorili nové možnosti predaja ich vín a produktov z nich. Vytvorenie produktu má aj spoločenský význam, a to z dôvodu uchovania tradícií a miestnych kultúrnych zvykov. Región Tekov by týmto krokom mohol investovať do rozvoja regiónu a jeho miestneho hospodárstva.

4.3.1 Návrh vinárskeho podujatia pre región Tekov

Po dôkladnej analýze podujatí v tabuľke č. 3, ktoré sa už v tomto regióne organizujú, sme vyhodnotili, že vhodným novým produktom pre tento región by bolo vytvorenie viacdňovej vínnej cesty spojenej s ochutnávkou vína v rôznych malých rodinných vinárstvach spoločne s kultúrnym programom a objavovaním kultúrnych pamiatok tohto regiónu. V tabuľke č. 3 síce môžeme pozorovať dve vínne cesty, no taktiež môžeme konštatovať skutočnosť, že Levické putovanie za vínom sa už v súčasnej dobe nekoná. Naopak, po Čajkove za vínom je v súčasnosti v tomto regióne jedným z najatraktívnejších podujatí, no táto vínna cesta sa koná iba v obci Čajkov. Tieto dôvody nám dávajú preto príležitosť vytvoriť unikátnu vínnu cestu po viacerých vinárskych obciach, ktoré sa tu nachádzajú.

Jednou z najdôležitejších súčastí návrhu podujatia je bezpochyby jeho názov, nakoľko vytvára prvý dojem a môže pomôcť vinárskym turistom pri rozhodovaní sa, či sa takéhoto podujatia zúčastnia. Navrhovaná vínna cesta nesie názov Cesta do srdca Tekova : Objavte jeho skryté poklady. Tento názov je veľmi príznačný, nakoľko je v tomto regióne ešte veľa neobjavených pokladov, najmä v oblasti vinárstva, ktoré turisti počas vínnej cesty môžu objaviť, rovnako aj spoznať ľudové tradície a zvyky tohto regiónu prostredníctvom tradičných jedál, ktoré budú môcť turisti ochutnať spolu s tradičnými vínami tohto regiónu.

Vinárski turisti budú môcť počas dvoch dní navštíviť 4 vinárske obce v regióne Tekov, a to konkrétne Levice, Čajkov, Pukanec a Brhlovce, kde ich privítajú viacerí vinári so svojimi najlepšimi vínami, spoločnosť im bude robiť aj živá ľudová hudba

typická pre každú vinársku obec. Nakoľko je našim cieľom aj to, aby návštevníci spoznali okrem vín a vinárstiev, aj tradície a kultúrne pamiatky tohto regiónu naša vínna cesta bude obsahovať návštevu pamiatok, ktoré v regióne môžu turisti vidieť a spoznať. Cieľom je zaujať návštevníkov a zabezpečiť, aby sa do regiónu v budúcnosti vrátili a taktiež, aby o regióne Tekov povedali širšiemu okruhu ľudí, ktorí by sa mohli stať potencionálnymi návštevníkmi tohto regiónu.

Podujatie bude zabezpečované Oblastnou organizáciou cestovného ruchu Tekov, ktoré organizačne zabezpečí všetky náležitosti spojené s vínnou cestou, ako je živá hudba, sprievodca, ktorý návštevníkom predstaví jednotlivé kultúrne pamiatky, ktoré navštívia, taktiež zabezpečí občerstvenie a dopravu. Nakoľko počítame hlavne s návštevníkmi, ktorí tento región ešte nepoznajú, OOCR Tekov bude zabezpečovať ubytovanie pre týchto turistov, aby ich výlet bol čo najpohodlnejší. Aj keď v našej bakalárskej práci uvádzame konkrétny termín vínnej cesty, odporúčame vínnu cestu uskutočňovať viackrát do roka a ponúknuť ju nielen pre organizované skupiny turistov, ale aj individuálnym vinárskym turistom, ktorí majú záujem spoznať tento región.

V súčasnej dobe je marketingová komunikácia pri organizovaní podujatí kľúčová, aby sa podujatie dostalo do povedomia čo najväčšiemu počtu potenciálnych turistov. Na propagáciu našej vínnej cesty po regióne Tekov sme sa rozhodli zhotoviť propagačný plagát.

Obrázok č. 1: Propagačný plagát vínnej cesty

Zdroj: vlastné spracovanie

Itinerár podujatia Cesta do srdca Tekova : Objavte jeho skryté poklady

Najdôležitejším bodom pri tvorbe vínnej cesty je bezpochyby vypracovanie detailného itineráru (pozri tabuľka č. 4 a č. 5). Itinerár je plán cesty, ktorý obsahuje presné časové údaje, miesta, ktoré počas vínnej cesty turisti navštívia, a taktiež aj vzdialenosti medzi jednotlivými miestami.

Harmonogram vínnej cesty v regióne Tekov ponúka návštevníkom pestrý program. V 4 vinohradníckych obciach ochutnajú vinárski turisti vína od 8 rodinných vinárstiev spolu s tradičnými jedlami, ktoré sú typické pre región Tekov. Nakoľko je veľmi dôležité, aby sa návštevníci vedeli bezproblémovo presúvať, zabezpečená by bola autobusová doprava, či v sobotu, ale taktiež aj v nedeľu. Východiskovým bodom je autobusová stanica Levice, z ktorej sa vinárski turisti dostanú priamo do jednotlivých cieľových vinárskych destinácií. Veľkou výhodou je aj to, že po celý čas vínnej cesty návštevníkov bude sprevádzať kvalifikovaná sprievodkyňa. Sprievodkyňa poskytne vinárskym turistom odborné informácie o významných miestach, či tradíciách v regióne Tekov a taktiež ich prevedie kultúrnymi pamiatkami, ktoré budú súčasťou programu. Vinárskych turistov budú v jednotlivých vinárskych obciach okrem prvotriednych vín s odborným výkladom priamo od vinára čakať aj tradičné pochúťky z tohto regiónu, ako napríklad pukanské párance či husacie hody. Návštevníci si samozrejme budú môcť kúpiť vína, ktoré ochutnajú, a tak podporiť miestnych vinárov a ich prácu.

Tabuľka č. 4: Itinerár vínnej cesty 1.deň

Dátum a deň v týždni	Čas		Počet km	Trasa		Akcia
	od	do		od	do	
5.8.2023 Sobota	9:50	10:00	2 km	Autobusová stanica	Levický hrad	
	10:00					Návšteva Levického hradu spojená s degustáciou vín vinárstva Frtús
						Návšteva Levickej synagógy spojená s degustáciou vín vinárstva Kotrus
						Návšteva Pivnice Levice spojená s husacími hodmi
	15:30	15:45	9,5 km	Levice	Čajkov	Presun účastníkov do obce Čajkov
						Návšteva múzea vinárstva
		21:00				Ochutnávka v Čajkovských vinohradoch

Zdroj: vlastné spracovanie

V prvý deň bude pre návštevníkov pripravený program od 10:00 hodiny rána a obsahovať bude návštevu dvoch vinárskych obcí, a to Levíc a Čajkova. Každý

z návštevníkov dostane svoj degustačný pohár, ktorý budú mať so sebou počas celého podujatia. Doobeda návštevníkov čaká prehliadka Levického hradu či Synagógy, kde spoznajú historickú stránku regiónu a mesta Levice. Na hrade bude pre návštevníkov okrem prehliadky pripravený stánok s vínom od vinárstva Frtús spolu s malým občerstvením v podobe syrov. Účastníci budú môcť taktiež navštíviť Levickú synagógu, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou mesta a histórie. Nachádza sa hneď vedľa hradu a pripravený tam pre nich bude degustačný stánok rodinného vinárstva Kotrus z Tlmáč. Vinárski turisti si tak budú môcť vychutnať vína a dozvedieť sa viac o kultúre tohto regiónu. Poslednou destináciou v meste Levice bude peší presun cez mesto k Vínnej Pivnici Levice, kde svoje vína predstaví majiteľ vinárstva Kúdel'a. Návštevníci okrem ochutnávky zažijú husacie hody spojené so živou ľudovou hudbou. Druhá polka dňa bude patriť vinárskej obci Čajkov. Na začiatok vinárski turisti navštívia vinohradnícke múzeum, kde sa oboznámia s nástrojmi potrebnými na prácu vo vinohrade a na spracovanie hrozna po obračke. Po návšteve múzea ich vo vinohradoch na hone Kruhy privítajú 3 vinárstva a to Víno Nichta, Muráni víno Čajkov a Vinárstvo Antona Uhnáka. Návštevníci budú mať možnosť vidieť profesionálnu sabráž, ktorú si budú môcť sami vyskúšať, nebude chýbať ani tradičné občerstvenie v podobe podplamenníka a hudobné vystúpenie speváka Juraja Zaujeca spolu s vatrou, pri ktorej sa budú môcť návštevníci do večera zabávať. Pre návštevníkov, ktorí nie sú z okolia bude pripravené ubytovanie v hoteli Dastan spoločne aj s raňajkami a ranným presunom do ďalších vinárskych destinácií.

Tabuľka č. 5: Itinerár vínnej cesty 2. deň

Dátum a deň v týždni	Čas		Počet km	Trasa		Akcia
	od	do		od	do	
6.8.2023 Nedeľa	9:50	9:55	0,6 km	Hotel Dastan	Autobusová stanica	Nástup ubytovaných návštevníkov
	9:55	10:15	20,9 km	Autobusová stanica	Pukanec	Nástup neubytovaných návštevníkov a následný presun
						Návšteva hrnčiarskeho múzea
						Degustácia v najväčšej vínnej pivnici v Pukanci
	13:00	13:25	18 km	Pukanec	Brhlovce	Presun účastníkov do obce Brhlovce
		17:00				Návšteva skalných obydlií spojená s ochutnávkou vín a kačacími hodmi

Zdroj: vlastné spracovanie

Doprava je na druhý deň zabezpečená z dvoch východiskových bodov a to pre ubytovaných návštevníkov priamo z hotela a pre návštevníkov, ktorí nevyužili možnosť ubytovania sa je východiskový bod odchodu autobusov z autobusovej stanice. Najskôr naberie autobus návštevníkov z hotela Dastan a následne sa presunie na autobusovú stanicu kde naberie neubytovaných návštevníkov. Program vínnej cesty druhého dňa je zložený z dvoch vinárskych obcí a to Pukanec a Brhlovce. Pukanec je okrem svojho vína preslávený aj keramikou, a keďže našim cieľom je priblížiť aj tradície regiónu pre návštevníkov bude pripravený program v múzeu hrnčiarstva, kde si budú môcť vyskúšať vyrobiť si svoj vlastný keramický hrnček či iné. Po kreatívnom programe si návštevníci vínnej cesty vychutnajú vína v Najväčšej vínnej pivnici v Pukanci, kde ich bude čakať aj tradičný pokrm a to pukanské párance. V poobedných hodinách čaká vinárskych turistov posledná zastávka tejto vínnej cesty a to v obci Brhlovce priamo v skalných obydlíach, kde ochutnajú výnimočné vína, ktoré sú preslávené aj v New Yorku. Celý náš program sa zakončí kačacími hodmi a dobrou ľudovou hudbou, pri ktorej si návštevníci budú môcť aj zatancovať.

Obrázok č. 2: Program vínnej cesty

Zdroj: vlastné spracovanie

Program vínnej cesty je spojením tých najkvalitnejších prvkov, ktoré región Tekov ponúka. Vinárski turisti okrem kvalitných vín objavia poklady, krásy a tradície tohto regiónu. Po celý čas im bude výklad a prehliadky kultúrnych pamiatok sprostredkovať kvalifikovaná sprievodkyňa. Dopravu bude po celý čas vínnej cesty

zabezpečovať autobus. Pre potreby marketingovej komunikácie vínnej cesty sme zhotovili okrem itineráru aj plagát programu, ktorý upúta záujem potencionálnych klientov, nakoľko ľudia sa často rozhodujú či podujatie navštívia aj na základe atraktívneho vizuálu.

Orientačná mapa vínnej cesty

Ako môžeme vidieť na obrázku č. 3 a č. 4, zhotovili sme orientačné mapy pre návštevníkov vínnej cesty na každý deň vínnej cesty, aby si mohli vytvoriť lepšiu predstavu o miestach, ktoré navštívia počas dvoch dní vínnej cesty. Na týchto mapách sú zaznačené presné zastávky vínnej cesty a konkrétne vinárstva, ktorých vína budú môcť návštevníci počas ich cesty ochutnať. Každý návštevník na začiatku dňa dostane svoju mapu, aby bol presne oboznámený s programom.

Obrázok č. 3: Orientačná mapa 1.dňa vínnej cesty

Zdroj : vlastné spracovanie

Obrázok č. 4: Orientačná mapa 2. dňa vínnej cesty

Zdroj: vlastné spracovanie

Kalkulácia ceny vínnej cesty

Kalkulácia ceny je pri organizácii a plánovaní vínnej cesty veľmi dôležitá, a to hlavne z dôvodu stanovenia ceny vstupného pre návštevníkov vínnej cesty. Ak je cena vstupného príliš vysoká, môže odradiť potencionálnych návštevníkov, ak je cena príliš nízka, organizátori nemusia dostatočne pokryť náklady spojené s organizáciou vínnej cesty. Taktiež je kalkulácia ceny dôležitá pre organizátorov aj z hľadiska plánovania nákladov, či určenia očakávaného zisku. Pre návštevníkom je zase kalkulácia ceny dôležitá z hľadiska plánovania rozpočtu a taktiež, ak je cena príliš vysoká môže sa stať, že vinárski turisti očakávajú vyššiu kvalitu a viac zážitkov, no ich očakávania nemusia byť v plnej miere naplnené. Cenu sme stanovili na základe zistených dostupných informácií na internete a počtu návštevníkov, ktorých očakávame. Táto cena zahŕňa dvojdňový program so sprievodkyňou, občerstvenie, autobusovú dopravu, ktorú bude pokrývať 1 autobus s 54 miestami, taktiež degustáciu vín v jednotlivých vinárskych stánkoch a 5,- € kupón na nákup vína podľa vlastného výberu od vybraného vinárstva, ktoré je súčasťou vínnej cesty.

Počet očakávaných návštevníkov vínnej cesty je 54 ľudí. Podľa kalkulácií, ktorú sme vypracovali v tabuľke č. 6 sme cenu vstupného na vínnu cestu na 2 dni stanovili na 250,- €. Návštevníci majú možnosť využiť aj ubytovanie sa v hoteli Dastan v meste Levice, za cenu 40,- € na jednu noc pre jednu osobu. Pre dve osoby je cena ubytovania

55,- € na jednu noc. V cene sú zahrnuté raňajky formou bufetu a taktiež aj doprava z hotela do vinárstiev.

Tabuľka č. 6: Plán rozpočtu vínnej cesty

Nákladové položky	
<i>Autobusová doprava</i>	
Cena za 1. deň	265,- €
Cena za druhý deň	272,- €
Spolu oba dva dni	537,- €
<i>Stravovanie</i>	
Husacie hody	810,- €
Pukanské párance	270,- €
Syrový tanier	80,- €
Kačacie hody	756,- €
Podplamenník	270,- €
<i>Degustácia vín</i>	
Vzorky vín z 8 rodinných vinárstiev	4 800,- €
<i>Ostatné náklady</i>	
Hudba	1 500,- €
Sprievodkyňa	1 560,- €
Prehliadka múzeí	540,- €
Spolu za 54 osôb	11 123,- €
Cena za jednu osobu	206,- €
Cena vstupného	250,- €

Zdroj: vlastné spracovanie

4.3.2 Návrh rodinných vinárstiev pre vínnu cestu v regióne Tekov

Pri návrhu rodinných vinárstiev, ktoré zaradíme do vínnej cesty, sme vychádzali z dostupných informácií na internete. Vybrali sme 8 vinárstiev (pozri tabuľka č. 6) hlavne z dôvodu, že sú to rodinné vinárstva, ktoré majú dlhodobú tradíciu a vyrábajú kvalitné vína z hrozna, ktoré si sami vypestujú.

Tabuľka č. 7: Návrh vinárov pre vínnu cestu

Názov vinárskeho podniku	Meno majiteľa
Vinárstvo Kúdela	Michal Kúdela
Rodinné vinárstvo Kotrus	Marek Kotrus
Vinárstvo Frtús	Radoslav a Stanislav Frtús

Názov vinárskeho podniku	Meno majiteľa
Víno Nichta	Branislav Nichta
Vinárstvo Antona Uhnáka	Anton Uhnák
Vinárstvo Muráni	Jaromír a Michal Muráni
Najväčšia vínná pivnica v Pukanci	Ján Rosenberger
Pivnica Brhlovce	Ján Záborský

Zdroj: vlastné spracovanie

Vinárstvo Kúdela

Prvým vinárstvom, ktoré sme navrhli do programu vínnej cesty je Vinárstvo Kúdela. Rodina Kúdelovcov je známa pestovaním viniča už po niekoľko generácií. Svoje vinohrady majú vysadené vo vinárskej obci Čajkov na 6 hektároch pôdy. Pri výrobe vína, jeho skladovaní a archivácii sa vinárstvo usiluje o to, aby bolo víno skladované v pivnici, kde môže prirodzene dozrieť a zachovať si jeho vynikajúcu chuť (Pivnica Levice, n.d). Z tohto dôvodu si degustáciu vín návštevníci môžu vychutnať v autentických priestoroch pivnice, ktorá sa nachádza v meste Levice, neďaleko obce Čajkov. Pivnica je veľmi unikátna, nakoľko bola ručne hĺbená do tufového podlažia pred viac ako 400 rokmi (Pivnica Levice, n.d). Pri návšteve pivnice si vinárski turisti môžu vychutnať tradičné občerstvenie v podobe pečenej husi so zemiakovými lokšami.

Rodinné vinárstvo Kotrus

Po tom, čo pán Marek Kotrus dlhé roky vyrábal víno iba ako svoju záľubu, sa v roku 2018 rozhodol založiť rodinné vinárstvo Kotrus, aby jeho vína mohla spoznať aj široká verejnosť. Vinohrady získal od svojho deda v lokalite Deberča v Čajkove, tieto vinohrady postupne rozširuje a dosádza. Aktuálne sa stará o 1 hektár vinogradov, na ktorom pestuje odrody ako Pesecká leánka, Rizling vlašský, Rulandské šedé či novošľachtenec Devín. O svoje vinohrady sa stará výhradne sám a verí, že skúsenosti bude môcť raz odovzdať jeho synom (Kotrus, n.d). Dôvod, prečo sme do návrhu vínnej cesty vybrali práve toto vinárstvo, je okrem kvalitného vína jeho rodinný charakter taktiež aj fakt, že do výroby vína dávajú srdce a chuť. Ich pivnica spolu s degustačnou miestnosťou je od vinogradov vzdialená, nachádza sa v neďalekom meste Tlmače.

Vinárstvo Frtús

Bratia Radoslav a Stanislav Frtúsovcí mali od malička veľmi blízko k viniciam a k poľnohospodárstvu, nakoľko sa ich starí rodičia z oboch strán živili práve tým.

Bratia Frtúsovci pochádzajú z obce Podlužany, ktorá sa nachádza neďaleko Levíc. Vinárstvo otvorili v roku 2008 a každý z bratov sa zaoberá niečím iným. Stanislav sa venuje práci vo vinici a Radoslav sa venuje samotnému procesu výroby vína. Medzi najobľúbenejšie odrody patrí Pesecká leánka, Alibernet či Cabernet Sauvignon z ktorého vyrábajú obľúbenú odrodu Cabernet Sauvignon rosé. Vinárstvo má za sebou aj niekoľko úspechov v podobe ocenení z rôznych súťaží po svete, ako napríklad striebornú medailu na medzinárodnej súťaži v Paríži za víno Chardonnay z roku 2016 (Frtus, n.d).

Víno Nichta

Víno Nichta je moderné rodinné vinárstvo, ktoré založil Branislav Nichta v roku 1997, čím nadviazal na vinársku tradíciu jeho rodiny, ktorá siaha až do začiatku 20. storočia. Vinárstvo sídli vo vinárskom srdci regiónu Tekov v obci Čajkov. Zakladateľ mal od začiatku jasný cieľ, chcel vyrábať tie najlepšie vína z vlastných viníc. Naplňať tento cieľ sa mu darí, obhospodarujú 3 vinohrady Močiarno, Kruhy a Baričky. Pri tomto vinárstve je unikátom fakt, že hrozno na výrobu ich vína nemusia dovážať, ale všetko si v súčasnosti vedia vypestovať sami vo svojich vinohradoch. Ich vína si odniesli už množstvo ocenení, za jedno z najdôležitejších považujú ocenenie vína Dunaj, ktoré vyhralo najväčšiu svetovú výstavu vín na svete. V ich ponuke nájdeme typické klasiky, ako Chardonnay či Frankovku modrú, ale taktiež aj nízkohistamínové vína či sýtené vína, ako Pinot noir Sparkling či Sauvignon Sparkling (Vino Nichta, n.d). Návštevníci si degustáciu ich najlepších vín vychutnajú v moderných priestoroch vinárstva.

Vinárstvo Antona Uhnáka

Vinárstvo Antona Uhnáka je rodinné vinárstvo, ktoré má 12-generačnú tradíciu. V súčasnosti vedie vinárstvo pán Anton Uhnák spolu so svojim otcom Antonom a švagrom Ľubošom. Vinohrady sa rozprestierajú v obci Čajkov na 8,5 hektároch. Ročne vyrobia viac ako 40 000 litrov vína a celú ich úrodu zbierajú vlastnoručne. Ako sme už párkrát spomínali región Tekov je preslávený výrobou Peseckej leánky a inak to nie je ani v prípade tohto vinárstva. Pesecká leánka je ich najpredávanejším vínom. Medzi obľúbené patrí aj Rizling rýnsky, či víno Afrodita, ktorej zloženie nechcú prezradiť (Uhnak, n.d).

Víno Muráni

Vinárstvo bolo založené v roku 1993, no vo vinohradoch pracuje už päť generácií dozadu. Začiatkom 90. rokov 20. stor. obhospodarovali približne 1 hektár vinohradov a veľkú časť hrozna kupovali. V roku 2008 vysadili mnoho nových vinohradov a v súčasnosti majú 11 hektárov. V ponuke majú množstvo vín od červených cez biele až po ružové, napr. Devín, Muškát moravský, Dunaj či ružové víno Cuveé Riel frizzante (Murani, n.d).

Najväčšia vínná pivnica v Pukaneci

Už v roku 1900 sa začala písať história najväčšej vínnej pivnice, ktorá sa nachádza v obci Pukanec, keď sa obchodník s vínom rozhodol premeniť banskú štôľňu na unikátny priestor, kde sa v súčasnosti vyrába víno. Po tom, čo bol rozmach pôvodného vinárstva v 50. rokoch 20. storočia nútene ukončený, rodina Jána Rosenbergera, ktorý je aktuálnym majiteľom a vinárom v tejto pivnici, sa rozhodla nadviazať na vinársku tradíciu. Nakoľko majiteľ pivnice nemá vlastné vinohrady, rozhodol sa, že bude hrozno kupovať výhradne z najvyššie položených viníc na Slovensku, z vinohradníckej obce Pukanec (Vinotéka, 2019). Milovníci vína tu môžu ochutnať rôzne druhy vín, ako napríklad Svätovavrinské, Muškát moravský či Otelo.

Pivnica Brhlovce

Pivnica Brhlovce sa nachádza v skalných obydlích v obci Brhlovce. Majiteľ pivnice Brhlovce sa snaží vyrábať víno tradičným remeselným spôsobom, kedy sa pri tvorbe skôr asistuje, ako do nej zasahuje. Hlavnými výrobnými postupmi sú plynutie času a intuícia. Každé víno sa fľaškuje v momente, kedy si majiteľ myslí, že nastal ten správny okamih (Pivnica Brhlovce, n.d). Toto je jeden z dôvodov, prečo je toto vinárstvo veľmi unikátne. Vína z tohto vinárstva si vychutnávajú milovníci po celom svete. Väčšina vín odchádza do Kanady, Spojených štátov amerických, Veľkej Británie, Francúzska či Čiech (Pivnica Brhlovce, n.d).

Po analýze vinárstiev, ktoré sme navrhli ako súčasť našej vínnej cesty môžeme vidieť, že každé z týchto rodinných vinárstiev je nejakým spôsobom iné a unikátne, a to tvorí nezabudnuteľný zážitok pre návštevníkov.

4.4 Zhrnutie

Na základe analýzy a preskúmania regiónu môžeme skonštatovať, že región Tekov disponuje dostatočnými predpokladmi na rozvoj vinárskeho cestovného ruchu a vytvorenie vínnej cesty s názvom Cesta do srdca Tekova : Objavte jeho skryté poklady ako súčasť vinárskych podujatí v tomto regióne. Veľmi silnou stránkou regiónu je dlhá tradícia vinárstva a vinohradníctva, ktorá v Tekove prevláda, vinári sa výrobe vína a pestovaniu viniča venujú už dlhé generácie, čím neustále zlepšujú svoje výrobné postupy a zdokonaľujú ich vína, čo im dáva príležitosť pre zviditeľnenie sa na domacom aj zahraničnom trhu. Zistili sme, že v regióne sa koná niekoľko podujatí spojených s vínom, ktoré sú medzi vinárskymi turistami obľúbené. Sú to predovšetkým vinobrania, kde si návštevníci vychutnávajú čerstvý burčiak, alebo vínnu cestu Po Čajkove za vínom. Na druhej strane táto vínná cesta sa koná iba v obci Čajkov a predstavujú sa tu iba čajkovskí vinári. Keďže región disponuje veľkým množstvom rodinných vinárstiev, myslíme si, že návrh našej dvojdnovej zážitkovej vínnej cesty by mal pre tento región veľký význam z pohľadu zviditeľnenia a rozvoja regiónu. Bola by to skvelá príležitosť aj pre samotných vinárov, aby priblížili návštevníkom to najlepšie, čo ich vinárstvo ponúka a prerozprávali ich vinársky príbeh, čím by prilákali nielen domácich, ale aj zahraničných turistov. Nakoľko je našim cieľom priblíženie nielen vinohradníctva v tomto regióne, ale aj kultúry, v rámci našej vínnej cesty návštevníci spoznajú niekoľko významných kultúrnych pamiatok v regióne Tekov. Ďalším plusom, ktorý vidíme vo vytvorení vínnej cesty je aj to, že by sa zviditeľnili zvyky a tradície tohto regiónu a to hlavne formou, tradičných jedál, ktoré by každé vinárstvo ponúkalo pri degustácií a samozrejmosťou je aj živá hudba, ktorá by celý zážitok umocnila.

Prínosy vyplývajúce z pravidelného organizovania vínnej cesty pre región Tekov a vinársky cestovný ruch v tomto regióne možno vnímať z pozitívneho hľadiska, ale taktiež aj z negatívneho, a to nasledovne:

Ekonomické prínosy vínnej cesty :

- pozitívny dopad na miestnu ekonomiku z hľadiska prilákania turistov do tohto regiónu, čo by viedlo k rozvoju cestovného ruchu v tomto regióne a zvýšeniu príjmov,
- zdroj príjmov pre subjekty cestovného ruchu (reštauračné zariadenia, ubytovacie zariadenia) a rodinné vinárstva,

- zvýšenie počtu návštevníkov aj potenciálnych zákazníkov pre vinárstva a zvýšenie predaja ich vín,
- príležitosť pre tvorbu nových pracovných miest.

Sociálne prínosy vínnej cesty:

- podpora miestnej kultúry a tradícií (program vo forme ľudovej hudby, tradičnej pukaneckej keramiky, prehliadka hradu, synagógy či skalných obydlí),
- spoznanie tradičnej výroby vína (návšteva vinárskeho múzea),
- zviditeľnenie a zatraktívnenie regiónu Tekov,
- zvyšovanie povedomia, spolupatričnosti a hrdosti miestneho obyvateľstva k regiónu Tekov,
- narušenie bežného života miestnych obyvateľov.

Environmentálne prínosy vínnej cesty:

- znižovanie emisií z dopravy (presun autobusmi),
- znižovanie negatívnych dopadov na životné prostredie (separácia odpadu, využívanie recyklovateľného inventáru počas podujatia),
- udržateľné vinohradníctvo a výroba vína (minimalizovanie používania umelých hnojív, využitie energetických zdrojov),
- starostlivosť o vinohrady a uchovávanie charakteru vinárskej krajiny,
- možné nevhodné správanie turistov (znečisťovanie prostredia odpadkami, poškodzovanie prírody),
- zvýšená spotreba vody a energie počas podujatia,
- zvýšené množstvo odpadu a jeho nesprávna separácia.

Záver

Základným cieľom bakalárskej práce bolo navrhnuť produkt vinárskeho cestovného ruchu vo vybranom regióne ako nástroj podpory rozvoja cestovného ruchu v danom regióne.

V teoretickej časti práce sme sa sústredili na vymedzenie pojmov vinársky cestovný ruch či vinárski turisti. Identifikovali sme produkty vinárskeho cestovného ruchu a podujatia spojené s vínom na Slovensku. Okrem toho sme sa venovali aj skúmaniu toho, aký vplyv má vinársky cestovný ruch na rozvoj regiónov. Zistili sme, že vinársky cestovný ruch sa rozvíja nielen vo svete, ale aj na Slovenku a turisti vyhľadávajú podujatia spojené s vínom vo veľkej miere. Ukázalo sa, že vinársky cestovný ruch má významný vplyv na rozvoj regiónu v environmentálnych, sociálnych a ekonomických oblastiach. Vinársky cestovný ruch tiež môže zlepšiť kvalitu turistických zážitkov a posilniť asociácie s kvalitnými lokálnymi produktami.

V praktickej časti bakalárskej práce sme sa zamerali na región Tekov, ktorého súčasťou sú Tekovský a Pukanecký vinohradnícky rajón v rámci Nitrianskej vinohradníckej oblasti. Zistili sme, že región Tekov má dostatočné predpoklady na to, aby sa v ňom mohol vinársky cestovný ruch rozvíjať aj v budúcnosti.

Súčasťou riešenia záverečnej práce bol návrh nového produktu vinárskeho cestovného ruchu v tomto regióne. Skúmaním vinárskych podujatí, ktoré sa už v tomto regióne nachádzajú, sme vytvorili návrh vínnej cesty, ktorá by bola jedinečná pre tento región. Myslíme si, že tvorba tejto vínnej cesty by mala pozitívny vplyv na propagáciu regiónu s cieľom prilákať väčšie množstvo domácich a zahraničných turistov a predstaviť im nielen vína z toho regiónu, ale aj producentov vína.

Zoznam použitej literatúry

1. ANDERSON, Kym - PINILLA, Vicente, eds., 2018. Wine Globalization: A New Comparative History [online]. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN: 9781108131766 [cit. 2022-11-4] Dostupné na: <https://doi.org/10.1017/9781108131766>
2. ASTARA, Olga-Helen - KATOGA, Ariadne., and POULAKI, Lambrini. 2020. Wine and gastronomic cultural routes in Italy and COVID-19. In Sustainable Development, Culture, Traditions. Vol. 1/C. [cit. 2022-11-5] Dostupné na: <http://www.sdct-journal.com/index.php/2015-10-18-22-23-19/2020-volume-1-c-1/461-wine-and-gastronomic-cultural-routes-in-italy-and-covid-19>
3. ATLANTIC BRIDGE. Portugal Wine Fairs 2022. [online] 2022. [cit. 2022-11-9] Dostupné na: <https://atlanticbridge.com.br/en/feiras-do-vinho-de-portugal-em-2022/>
4. BAIRD, Tim - HALL, C. Michael., and CASTKA, Pavel., 2018. New Zealand Winegrowers Attitudes and Behaviours towards Wine Tourism and Sustainable Winegrowing. In Sustainability. Vol. 10, č.3, pp. 797. [cit. 2022-11-3] Dostupné na : <https://doi.org/10.3390/su10030797>
5. BOYNE, Steven - HALL., Derek. Place promotion through food and tourism: Rural branding and the role of websites. 2004. In Place Brand Public Dipl. Vol. 1., pp.80-92. [cit. 2022-12-18] Dostupné na : <https://doi.org/10.1057/palgrave.pb.5990007>
6. BROCHADO, Ana - STOLERIU., Oana., and LUPU., Cristina. 2019. Wine tourism: a multisensory experience. In Current Issues in Tourism. Vol.24, č.5, pp. 597-615. ISSN: 1368-3500. [cit. 2022-11-3] Dostupné na: <https://doi.org/10.1080/13683500.2019.1649373>
7. BRUWER, Johan - RUEGER-MUCK, Edith. 2019. Wine tourism and hedonic experience: A motivation-based experiential view. In Tourism and Hospitality Research. Vol.19, č.4, pp. 488–502. [cit. 2022-11-4] Dostupné na: <https://doi.org/10.1177/1467358418781444>
8. BRUWER, Johan - PRAYAG, Girish., and DISEGNA Marta. 2018. Why wine tourists visit cellar doors: Segmenting motivation and destination image. IN International Journal of Tourism Research. Vol.20, č.3, s.355– 366. [cit. 2022-11-4]. Dostupné na: <https://doi.org/10.1002/jtr.2187>

9. BUNGHEZ, Corina Larisa. Enotourism: Analysis and Case Study. 2022 *In Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics*. Bucharest University of Economic Studies, Bucharest, Romania. Vol. 2022, s. 8, ISSN: 2169-0367. [cit. 2022-11-4]. Dostupné na: DOI: 10.5171/2022.403938
10. CALIFORNIA WINES. 2021. California Wine Profile 2021. [cit. 2022-11-9] Dostupné na: <https://discovercaliforniawines.com/media-trade/statistics/>
11. CARRÀ, Giuseppina et al. 2016. Participatory strategy analysis: The case of wine tourism business. In *Agriculture and Agricultural Science Procedia* [online]. Vol.8, s. 706-712. [cit. 2022-11-4] Dostupné na : <https://doi.org/10.1016/j.aaspro.2016.02.050>
12. CIASULLO, Vincenza Maria - FESTA, GIUSEPPE. La reputazione del territorio nella comunicazione del vino. 2012. In XXIV Convegno annuale di Sinergie Il territorio come giaimento di vitalità per l'impresa. [cit. 2022-12-18] Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/281441004_La_reputazione_del_territorio_nella_comunicazione_del_vino
13. COSTA, Jorge - Gomes, João and Montenegro, Mónica. 2014. “Conclusion: the context of economic crisis and the image of tourist destinations – challenges and lessons learned” In *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*. Vol. 6 č. 5, pp. 485-490. ISSN: 1755-4217. [cit. 2022-11-9] Dostupné na: <https://doi.org/10.1108/WHATT-09-2014-0034>
14. CRESPI-Vallbona, Monserrat - MASCARILLA-Miró,Oscar. 2020 "Wine lovers: their interests in tourist experiences. In *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*. Vol. 14,No. 2, pp. 239-258. ISSN :1750-6182. [cit. 2022-11-3] Dostupné na : <https://doi.org/10.1108/IJCTHR-05-2019-0095>
15. CUNHA, Diana - KASTENHOLZ, Elisabeth., and SILVA Carla. 2022 Analyzing diversity amongst visitors of Portuguese wine routes based on their wine involvement. In *International Journal of Wine Business Research*. Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. ISSN: 1751-1062. [cit. 2022-11-10] Dostupné na: <https://doi.org/10.1108/IJWBR-09-2021-0048>
16. ČIEFOVÁ, Michaela. 2019. Slovakia social briefing: Tradition of Autumn Festivals in Slovakia. *Weekly briefing*. Budapest: China-CEE Institute,. Vol.22, č.3, s.1-3. ISSN 2560-1601. [cit. 2022-11-8]. Dostupné na: <https://sekarl.euba.sk/arl-eu/sk/csg/?repo=eurepo&key=29217945102>

17. DE LA CRUZ DEL RÍO-RAMA, María et al. 2015. Monterrei Wine Tourist Route (Galicia-Spain): Analysis from the Perspective of Offer. In *Wine and Tourism*. pp 57-69. ISBN: 978-3-319-18557-7 [online] [cit. 2022-11-9] Dostupné na: https://doi.org/10.1007/978-3-319-18557-7_5
18. DELLNER, Alexia. 2018. Vinotherapy Is Trending (but Is It Actually Good for You?). In *purewow.com*. [online] [cit. 2022-4-11] Dostupné na: <https://www.purewow.com/wellness/vinotherapy>
19. ESAU, Darcen - SENESE, Donna M. 2022. The sensory experience of wine tourism: Creating memorable associations with a wine destination. In *Food Quality and Preference*. Vol.10. ISSN: 0950-3293. [cit. 2022-11-3] Dostupné na: <https://doi.org/10.1016/j.foodqual.2022.104635>
20. FOOTE, Katie. 2014 .Quirky Travel: Top 15 Unusual Wine Tastings And Experiences Around The World. In *epicureandculture.com* [online] [cit.2022-11-5] Dostupné na: <https://epicureandculture.com/unusual-wine-tastings-and-experiences-around-world/>
21. Frtuswinery.sk. Originálne víno pre originálnych ľudí [online] nedatované Dostupné na: <https://www.frtuswinery.sk/>
22. GLENNEN, Callum. 2017. The New World of wine tourism. In *businessdestinations.com*. [online] [cit. 2022-11-4] Dostupné na: <https://www.businessdestinations.com/featured/the-new-world-of-wine-tourism/>
23. GREGOROVÁ, Bohuslava a kol. Cestovný ruch a regionálny rozvoj 2015. ISBN 978-80-557-0952-9. [online] [cit. 2022-12-17] Dostupné na: <https://www.fpv.umb.sk/app/cmsFile.php?disposition=i&ID=20364>
24. GÚČIK, Marián a kol. Manažment cieľového miesta cestovného ruchu . 2012. Banská Bystrica: Dali-BB. 219.s ISBN : 9788081410253.
25. HALL, Colin - MITCHELL, Richard. Gastronomic tourism: Comparing food and wine tourism experiences. 2004. In *Niche Tourism: Contemporary Issues, Trends and Cases*. pp. 73-88. [cit. 2022-12-18] Dostupné na: DOI:10.4324/9780080492926
26. HALL, C. Michael. 1996. Wine tourism in New Zealand. In *Tourism Down Under, Tourism Research Conference*, ed. G. Kearsley. pp.109-119. [cit. 2022-11-4] Dostupné na: https://www.academia.edu/163165/Wine_tourism_in_New_Zealand
27. HVIKDOVÁ, Eva. Udržateľný cestovný ruch ako šanca pre rozvoj regiónov a zamestnanosti. 2016. In *Zarządzanie. Teoria I Praktyka*. Vol. 16., č. 2., pp. 29-35. ISSN: 2081-1586 [cit. 2022-12-17] Dostupné na:

- [https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Zarzadzanie_Teoria_i_Praktyka/Zarzadzanie_Teoria_i_Praktyka-r2016-t-n2_\(16\)/Zarzadzanie_Teoria_i_Praktyka-r2016-t-n2_\(16\)-s29-35/Zarzadzanie_Teoria_i_Praktyka-r2016-t-n2_\(16\)-s29-35.pdf](https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Zarzadzanie_Teoria_i_Praktyka/Zarzadzanie_Teoria_i_Praktyka-r2016-t-n2_(16)/Zarzadzanie_Teoria_i_Praktyka-r2016-t-n2_(16)-s29-35/Zarzadzanie_Teoria_i_Praktyka-r2016-t-n2_(16)-s29-35.pdf)
28. KEREKEŠ, Juraj. Vinárstvo v cestovaní. 2022 In Guidepedia, Slovenská spoločnosť sprievodcov cestovného ruchu [online] [cit. 2022-11-3]. Dostupné na: <http://guidepedia.sk/2020/06/09/vinarstvo-v-cestovani/>
 29. KIM, Myung Ja - LEE, Choong-Ki and JUNG, Timothy. 2020. Exploring Consumer Behavior in Virtual Reality Tourism Using an Extended Stimulus-Organism-Response Model. In *Journal of Travel Research*. Vol.59, č.1, pp. 69–89. [cit. 2022-11-5] Dostupné na: <https://doi.org/10.1177/0047287518818915>
 30. KOTRUS.eu [online] nedatované Dostupné na: <https://www.kotrus.eu/>
 31. KOTUR, Anupama. Wine Festivals. 2022. In *Encyclopedia of Tourism Management and Marketing* .Elgar Online. pp.752-754. ISBN: 978-18-0037-747-9 [cit.2022-11-4] Dostupné na: DOI:10.4337/9781800377486.wine.festivals
 32. KOTUR, Anupama. 2022. Wine routes. In *Encyclopedia of Tourism Management and Marketing* .Elgar Online. pp.754-756. ISBN: 978-18-0037-747-9 [cit. 2022-11-4]. Dostupné na: DOI:10.4337/9781800377486.wine.routes
 33. KRŇÁČOVÁ, Paulína. *Vinárstvo a cestovný ruch: súčasnosť a vybrané aspekty rozvoja na Slovensku*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2021, 133 s. [10,23 AH]. ISBN 978-80-225-4863-2.
 34. KRUGER, Martinette - VILJOEN, Armand. 2021. Terroir wine festival visitors: uncorking the origin of behavioural intentions. In *Current Issues in Tourism*.. Vol.24, č.5, pp. 616-636. ISSN: 1368-3500. [cit. 2022-11-4] Dostupné na: <https://doi.org/10.1080/13683500.2019.1667310>
 35. LEVICE. Synagóga. 2021. [cit. 2022-12-17] Dostupné na : https://www.levice.sk/historicke-pamiatky.phtml?module_id=459001
 36. LÓPEZ-GUZMÁN, Tomás et al. 2011. "The Development of Wine Tourism in Spain." In *International Journal of Wine Business Research*. Vol.23, č. 4, pp. 374-86. ISSN: 1751-1062. [cit. 2022-11-3] Dostupné na: <https://doi.org/10.1108/17511061111186523>
 37. MARTINS, José et al. 2017. "A multisensory virtual experience model for thematic tourism: a port wine tourism application proposal" In *Journal of Destination Marketing & Management*. Vol. 6, č. 2, pp. 103-109. [cit. 2022-11-3] Dostupné na : <https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2017.02.002>

38. MARZO-NAVARRO, Mercedes - PEDRAJA-IGLESIAS, Marta. 2021. Use of a winery's website for wine tourism development: Rioja region. In *International Journal of Wine Business Research*. Vol. 33, No. 4, pp. 523-544. [cit. 2022-11-9]. Dostupné na: <https://doi.org/10.1108/IJWBR-03-2020-0008>
39. MAUDLIN, Laura. 2020. Wine tourism in Italy is 2.65 Billion euros worth. [cit. 2022-11-10] Dostupné na: <https://www.tourism-review.com/wine-tourism-is-the-reboot-tourism-for-italy-news11713>
40. MAZUREK, Marica. 2022. Wine and Cultural Tourism as One of Niche Tourism Opportunities in Canada and Slovakia. In *The Journal of Applied Business and Economics* [online]. Žilina: Žilinská univerzita. Vol. 24, č. 2, s. 96-103. ISSN 1499691X. [cit. 2022-11-10]. Dostupné na: <https://www.proquest.com/docview/2647409274/fulltext/2E3594C755D64A66PQ/1?accountid=49351>
41. MURANVINO.sk [online] nedatované Dostupné na: Home | Muráni Víno Čajkov (muranivino.sk)
42. MVC.sk. História MVC® v kocke. Nedatované [cit. 2022-11-8] Dostupné na: <https://mvc.sk/mvc/historia-mvc-v-kocke>
43. NISTOREANU, Puiu et al. 2022. Romanian Wine Tourism—A Paved Road or a Footpath in Rural Tourism? In *Sustainability*. Vol.14, č.7, pp. 4026. [cit. 2022-11-4] Dostupné na: <https://doi.org/10.3390/su14074026>
44. NKVC.eu Nitrianska kráľovská vínná cesta. Združenie ekologického cestovného ruchu. [online] nedatované [cit. 2022-11-8] Dostupné na: <http://www.nkvc.eu/index.php/profil-zdruzenia>
45. O'NEILL, A., Martin - ALMER, Adrian. 2004. Wine Production and Tourism: Adding Service to a Perfect Partnership. In *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*. Vol.45, č.3 pp. 269–284. [cit. 2022-11-4] Dostupné na: <https://doi.org/10.1177/0010880404263075>
46. OLARU, Olga. Wine Tourism– An Opportunity for the development of wine industry. [online] nedatované [cit.2022-11-10] Dostupné na: <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.734.9811&rep=rep1&type=pdf>
47. PATÚŠ, Peter a kolektív. Manažment regiónu a strediska cestovného ruchu. 1997. Banská Bystrica : Cestovateľ. 151 s. ISBN : 80-967649-1-8.

48. PAYINI, Valsaraj et al. 2022. Modeling hedonic motive-based segments of wine festival visitors using decision tree approach. In *International Journal of Wine Business Research* Vol. 34, č. 1, s. 19-36. ISSN 1751-1062. [online] [cit. 2022-11-5] Dostupné na: <https://doi.org/10.1108/IJWBR-01-2021-0001>
49. PIVNICA BRHLOVCE.sk [online] nedatované Dostupné na: <https://pivnicabrhllovce.sk/o-nas/>
50. PIVNICA LEVICE.sk [online] nedatované Dostupné na: <https://www.pivnicalevice.sk/#ochutnavka>
51. POPP, Leanna - McCole, Dan. 2016. Understanding tourists' itineraries in emerging rural tourism regions: the application of paper-based itinerary mapping methodology to a wine tourism region in Michigan. In *Current Issues of Tourism*. Vol. 19., č.10., pp. 988-1004. [cit. 2022-11-8] Dostupné na: <https://doi.org/10.1080/13683500.2014.942259>
52. RAMOS, Paulo - SANTOS, Vasco Ribeiro., and ALMEIDA, Nuno. 2018. Main challenges, trends and opportunities for wine tourism in Portugal. In *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*. Vol.10, č.6, pp.680-687. ISSN: 1755-4217. [cit. 2022-11-9] Dostupné na: <https://doi.org/10.1108/WHATT-08-2018-0055>
53. REGION TEKOV. Región Tekov. [cit. 2022-12-16] nedatované. Dostupné na: <http://regiontekov.info/portfolio/region-tekov>
54. REGION TEKOV. Kraj čilejkárov. [cit. 2022-12-17] nedatované. Dostupné na: <https://regiontekov.info/atraktivita/kraj-cilejkarov>
55. REGION TEKOV. Tekovská vínná cesta. [cit. 2022-12-17] nedatované. Dostupné na: <https://regiontekov.info/portfolio/degustacia-vo-vinarstve>
56. REMEŇOVÁ, Katarína a kolektív. 2019. Wine tourism as an increasingly valuable revenue stream of a winery's business model. In *Economics of Agriculture* [online]. Belgrade: Balkan Scientific Association of Agricultural Economists. Vol.66, č.1, s. 23-34. ISSN 0352-3462. [cit. 2022-11-9] Dostupné na: DOI:10.5937/ekoPolj1901023R
57. SALONVIN.sk. Slovenské víno. [online] nedatované [cit. 2022-11-8] Dostupné na : <https://salonvin.sk/slovenske-vino/>
58. SALVADO, Josefina. 2016. Wine culture, territory/landscape and tourism: the Enotourism key pillars. How to get business success and territorial sustainability inside wine tourism ecosystem? In *A PATHWAY FOR THE NEW GENERATION OF TOURISM RESEARCH Euro-Asia Tourism Studies Association*. [cit. 2022-11-

- 9] Dostupné na: https://www.academia.edu/36746951/Wine_culture_territory_landscape_and_tourism_the_Enotourism_key_pillars_How_to_get_business_success_and_territorial_sustainability_inside_wine_tourism_ecosystem
59. SALVAT, Salvat Jaume - BOQUÉ, Blay Jordi. 2021. New Opportunities and Challenges in Wine Tourism. [online] [cit. 2022-11-9] Dostupné na: http://www.pct-tourisme.cat/intranet/sites/default/files/URV_project_salvat_blay_seminar_pctto.pdf
60. SANTOS, Vasco et al. 2021 Mapping the wine visit experience for tourist excitement and cultural experience. In *Annals of Leisure Research*. [online] [cit.2022-11-9] Dostupné na: <https://doi.org/10.1080/11745398.2021.2010225>
61. SANTOS, Vasco et al. 2022. Towards a framework for the global wine tourism system. In *Journal of Organizational Change Management*. Vol. 35, č. 2, s. 348-360. ISSN : 0953-4814. [cit. 2022-11-9] Dostupné na : <https://doi.org/10.1108/JOCM-11-2020-0362>
62. SIDALI, Laura Katia - KASTENHOLZ, Elisabeth and BIANCHI Rossella. 2015. Food tourism, niche markets and products in rural tourism: combining the intimacy model and the experience economy as a rural development strategy. In *Journal of Sustainable Tourism*. Vol. 23, č.8-9, pp.1179-1197. [cit. 2022-11-4] Dostupné na: <https://doi.org/10.1080/09669582.2013.836210>
63. SLOVAKIAWINES.com. Vinárske podujatia a festivaly. In *Slovakia wines.com* [online]. [cit. 2022-11-8]. Dostupné na: http://slovakwines.com/vinarstvo/festivaly-vina/#festivaly_1
64. SLOVAKREGION. Región Tekov. Nedatované. [cit. 2023-2-25]. Dostupné na: <https://slovakregion.sk/region-tekov>
65. STANTON, Hayley. 2022 What is wine tourism and why is so big?. In *tourismteacher.com*. aktualizované 26.mája.2022, [online] [cit. 2022-11-4]. Dostupné na: <https://tourismteacher.com/wine-tourism/>
66. TAJNA vineyards and winery. Slovenské víno – Zaujímavosti Vinohradníckych oblastí. [online] nedatované [cit. 2022-11-8]. Dostupné na: <https://www.vinotajna.sk/slovenske-vino-vinohradnicke-oblasti-zaujimavosti/>
67. TERROIR TEKOV. Ochutnaj Terroir Tekov. 2021. [cit. 2022-12-17] Dostupné na: <https://ochutnaj.terroirtekov.sk/ochutnajte-terroir-tekov/>

68. TOKAJREGION.sk. Združenie Tokajská vínná cesta. In *Tokaj je len jeden*. 2015. [online] [cit. 2022-11-8]. Dostupné na: <https://tokajregion.sk/o-zdruzeni/zdruzenie-tokajska-vinna-cesta/>
69. TOPWINE.sk Vinohradnícke oblasti na Slovenska – prehľad. Nedatované. [online] [cit. 2023-2-20] Dostupné na: <https://www.topwine.sk/vinohradnicke-oblasti-slovenska-prehľad>
70. TRELOAR, Peter, and HALL, C. Michael. 2008. "Tasting Fees and the Youth Market." In *Revista Brasileira De Pesquisa Em Turismo*. Vol. 2, č. 2, pp. 113–127. ISSN: 1982-6125. [cit. 2022-11-5] Dostupné na: <https://doi.org/10.7784/rbtur.v2i2.105>
71. UHNAK.sk. O Nós. [online]. nedatované [cit. 2022-11-10]. Dostupné na: <https://uhnak.sk/o-nas/>
72. ÚKSÚP. Vinohradnícke členenie územia Slovenskej republiky od 1.4.2020. [cit. 2022-11-8] Dostupné na: <https://www.uksup.sk/vinohradnicke-oblasti>
73. VINOTÉKA. Najväčšia vínná pivnica v Pukanci. [online]. 18. 5. 2019. [cit. 2022-11-10] Dostupné na: <https://casopisvinoteka.sk/najvacsia-vinna-pivnica-v-pukanci/>
74. VISIT TUSCANY. Wine festivals: September in the villages of Tuscany. Nedatované. [cit. 2022-11-10] Dostupné na: <https://www.visittuscany.com/en/ideas/wine-festivals-september-in-the-villages-of-tuscany/>
75. VÍNO NICHTA.sk. Kto sme. [online]. nedatované [cit. 2022-11-10]. Dostupné na: <https://vinonichta.sk/kto-sme/>
76. VOKOUNOVÁ, Dana. 2021 Je na Slovensku záujem o vinárske podujatia? In *Marketing Science & Inspirations*. Vol.16, č.1, p. 19–26. ISSN: 1338-7944. [cit. 2022-11-8]. Dostupné na: <https://doi.org/10.46286/msi.2021.16.1.3>
77. WEN Han and LEUNG ,Xi Y. 2021. Virtual wine tours and wine tasting: The influence of offline and online embodiment integration on wine purchase decisions. In *Tourism Management*. Vol. 83. ISSN: 0261-5177. [cit. 2022-11-5] Dostupné na: <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2020.104250>
78. WEIHRICH, Heinz. 1993. Daimler-benz's move towards the next century with the TOWS matrix. In *European Business Review*. Vol. 93, č.1 [online] [cit. 2023-4-23] Dostupné na: <https://www.proquest.com/scholarly-journals/daimler-benzs-move-towards-next-century-with-tows/docview/225425115/se-2?accountid=59680>

79. WINEBUZZ.hk. The Most Famous Wine Events in the World. [online] nedatované [cit. 2022-11-5] Dostupné na: <https://www.winebuzz.hk/events.html>
80. WINE-FIGHT.com. Battle stories of la Battala del vino. In *wine-fight.com* [online] nedatované [cit. 2022-11-5] Dostupné na: <https://wine-fight.com/battle-stories/>
81. WINE ROUTES OF SPAIN. Rioja Alta. nedatované [cit. 2022-11-9] Dostupné na: <https://wineroutesofspain.com/rv-rioja-alta>
82. WINFREE, Jason., McLINTOSH, Christopher., NADREAU, Timothy. 2018. An economic model of wineries and enotourism. In *Wine Economics and Policy*. Vol. 7, č.2, pp.88-93. [cit. 2022-11-9] Dostupné na: <https://doi.org/10.1016/j.wep.2018.06.001>
83. ZAVINOM.sk. Ako vyzerá tradičné vinobranie? Vinobranie 2022. 2022. [online] [cit. 2022-11-6] Dostupné na: <https://zavinom.sk/magazin/ako-vyzera-tradicne-vinobranie-vinobrania-2022>
84. ZAVINOM.sk. Slovenské víno: Vidieť (a ochutnať) znamená veriť. [online] nedatované [cit. 2022-11-8] Dostupné na: <https://zavinom.sk/magazin/slovenske-vino-vidiet-ochutnat-znamenava-verit>